

רפואת הפה והשיניים

THE JOURNAL OF THE ISRAEL DENTAL ASSOCIATION עיתון ההסתדרות לרפואת שיניים בישראל

ההסתדרות לרפואת שיניים בישראל
מוקירים את העבר ובונים את העתיד
IDA - Honoring the past and building the future

הכנס המדעי-לאומי של הר"ש לשנת 2019
4-6 בדצמבר 2019, מלון הילטון, תל-אביב

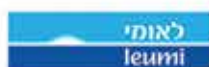
ההסתדרות לרפואת שיניים בישראל
מוקירים את העבר ובונים את העתיד
IDA - Honoring the past and building the future

הכנס המדעי-לאומי
במלאת 100 שנות פעילות
6-4 בדצמבר 2019, מלון הילטון, תל-אביב

MIS | DENT

בחסות החברות:

premium לאומי איתך.

בשיתוף עם:

ד"ר יצחק חן - נשיא כבוד של הר"ש • ד"ר ליאור קצפ - יו"ר הר"ש
ד"ר מנדל סגל - יו"ר הועד המרכזי

חברי הוועדה המדעית:

פרופ' נרדי כספי - יו"ר, ד"ר ליאור קצפ, ד"ר מאיר אדוט, פרופ' ישראל לוינשטיין,
ד"ר צבי גוטמכר, ד"ר מיכאל אלתרמן

חברי הוועדה המארגנת:

ד"ר מאיר אדוט, ד"ר אבי אהרונוביץ, ד"ר טטיאנה אפשטיין, ד"ר מיכאל גלר,
ד"ר אלכס דימנשטיין, ד"ר נורברט הרשקו, ד"ר ליליה יורש, ד"ר אלכס מאכנסון,
ד"ר חיים נוימן, ד"ר אריאל סלוצקי, ד"ר צבי ספיבק, ד"ר נתן פורמן,
ד"ר אלכס קורן, ד"ר ברנט רוטנברג, ד"ר מיכאל רסובסקי, ד"ר אליעזר שולומון

יום ד' 4.12.19

התכנסות, חלוקת תגים, קפה וביקור בתערוכה 08:45 - 08:00

פתיחת הכנס - ד"ר ליאור קצפ - יו"ר הר"ש 09:00 - 08:45
ד"ר יצחק חן - יו"ר הכנס
פרופ' נרדי כספי - יו"ר הועדה המדעית של הכנס

מושב א'

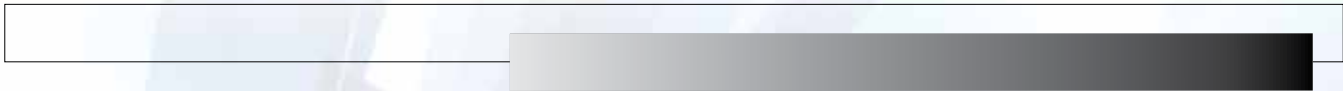
יושבי ראש המושב: פרופ' אריה שטייך, פרופ' אלכס מרזל, ד"ר מיכאל אלתרמן,
ד"ר אליעזר שולומון, ד"ר אלכס דימנשטיין

פרופ' סימונה גרנדיני 09:45 - 09:00
Practical use of next generation resin composites for direct
restorations: workflow, clinical protocols, new techniques and
materials

פרופ' איתן מיזריצקי 10:05 - 09:45
רפואת השיניים הדיגיטלית כעזר לתכנון וביצוע של שיקום
בהעמסה מיידית של הקשת השלמה - היתרונות והאתגרים
שעדיין לפנינו

פרופ' דרור איזנבוד 10:25 - 10:05
קשתיות שקופות - בקרה משופרת על תנועת שיניים
אורתודונטית: הלכה למעשה

פרופ' חיים טל צדף, אצה, אלמוג - תחליפי עצם מן הטבע	10:45 - 10:25
פרופ' אלי מכטיי הטיפול בפריאימפלנטטיס - מתי תישבר תקרת הזכוכית?	11:05 - 10:45
הפסקת קפה וביקור בתערוכה	11:30 - 11:05
מושב ב' יושבי ראש המושב: פרופ' אריאל בן עמר, פרופ' שרה פיזנטי, ד"ר מיכאל אטינגר, ד"ר גיא וולפין, ד"ר טלי שקרצי	
ד"ר אייל טרזי הטיפול המשולב בחסר שיניים מולד ובפגמים מולדים	11:50 - 11:30
ד"ר אסי שרון שיקום הפה במתפא עם חסר שיניים מולד: אבחון, תזמון וטיפול	12:10 - 11:50
ד"ר שפרה לברטובסקי פרדיגמות בשחזור לסת שלמה על גבי שתלים	12:30 - 12:10
פרופ' אליעזר קופמן What's new in local anesthesia?	12:50 - 12:30
פרופ' אדם שטבהולץ טכנולוגיית הלייזר בשירות האנדודונטיה	13:10 - 12:50
ד"ר בועז שי The implant reluctant patient: what type of endodontic service can we provide?	13:30 - 13:10
פרופ' אלי אליאב Orofacial pain; are we ready for individualized treatment approach?	13:50 - 13:30

פחפ' שמעון פרידמן Past to present - Endodontic treatment outcomes	14:10 – 13:50
ד"ר חגי שמש Present to future - emerging treatment concepts	14:30 – 14:10
הפסקת צהריים וביקור בתערוכה	15:20 – 14:30

מושב ג'

יושבי ראש המושב: פחפ' אלי מכטיי, ד"ר מאיר אדוט, ד"ר טטיאנה אפשטיין, ד"ר מיכאל רסובסקי

פחפ' איילה שטבהולץ האם קרן הלייזר תאיר את דרכנו בטיפול בפריאימפלנטטיס?	15:40 – 15:20
פחפ' ג'יימס האפ Update on medication-related Osteonecrosis of the jaws	16:00 – 15:40
פחפ' רפאל בן אוליאל קלסיקציה של כאב אוחפציאלי: שיפור עבור המטופלים שלנו?	16:20 – 16:00
פחפ' דורון אפרמיאן אסטרטגיות טיפוליות לתפקוד לקוי של בלוטות הרוק: הווה ועתיד	16:40 – 16:20
הפסקת קפה וביקור בתערוכה	17:10 – 16:40

מושב ד'

יושבי ראש המושב: פרופ' יאיר שרב, ד"ר שאול לין, ד"ר אלכס מאכינסון,
ד"ר אבי אהרנוביץ, ד"ר אמיר שוסטר

ד"ר עימאד אבו אל נעאג' Orthognatic surgery as part of preprosthetic dental work-up	17:30 – 17:10
ד"ר שלמה ויה טיפול אנטי-אינפקטיבי : עבר הווה ועתיד	17:50 – 17:30
ד"ר דורון חיים תכנון דיגיטלי וביצוע של העמסה מיידית בהרדמה כללית	18:10 – 17:50
פרופ' יוסי ניסן שרידות לטווח ארוך של שיקום נתמך שתלים - שיקולים ביומכניים	18:30 – 18:10
ד"ר ברנרד דהן Microsurgery and Er-Yag laser therapy in synergy for minimal invasive dentistry	18:50 – 18:30

יום ה' 5.12.19

08:30 – 08:00 הרשמה, קפה, ביקור בתערוכה

מושב ה'

יושבי ראש המושב: ד"ר מנדל סגל, פחפ' ישראל קפה, ד"ר צבי ספיבק

08:50 – 08:30 **ד"ר גיא שרפי**
האספקט הקליני בפשרה וסקולרית ועיוורון לאחר הזרקות
חומצה היאלורונית לפנים

09:10 – 08:50 **ד"ר כיפאח בלאל**
קנבינואידים, תחופה חדשה ברפואת השיניים

09:30 – 09:10 **פחפ' בני פרץ**
הרדמה כללית ברפואת שיניים לילדים: תובנות חדשות

09:50 – 09:30 **פחפ' ליאור שפירא**
רפואת חניכיים מותאמת אישית – האם אנחנו שם?

10:20 – 09:50 **פתיחה חגיגית של הכנס**
במלאת 100 שנים להר"ש
והענקת תואר "חבר כבוד" לחברי הר"ש

מושב ו'

יושבי ראש המושב: ד"ר עימאד אבו אל נעאג', ד"ר אורלי ניר שפירא,
ד"ר קובי מוריץ, ד"ר אנדה כפיר

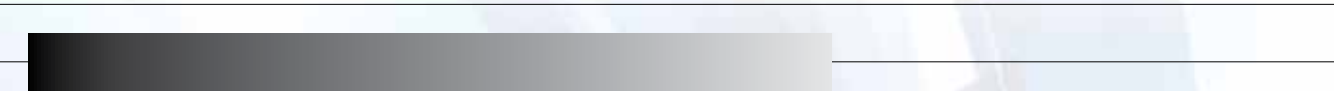
פחפ' שלמה זוסמן	10:50 – 10:30
The reform in dental care in Israel	
פחפ' אחין וייס	11:10 – 10:50
מתיקון נזקים למניעה וטיפול בגורמים: אימוץ גישות חדשניות	
פחפ' יעל חורי חדד	11:40 – 11:10
תובנות עדכניות ב-Perimplantitis: פנינו לאן?	
הפסקת קפה וביקור בתערוכה	12:10 – 11:40

מושב ז'

יושבי ראש המושב: פחפ' בני פרץ, פחפ' אילנה ברין, פחפ' ליאור שפירא,
ד"ר אלכס קורן

פחפ' סטלה צ'אושו	12:30 – 12:10
התחל עם הסוף בראש! אורתודונטיה כחלק מהטיפול הרב תחומי בשיניים קדמיות חסרות בצעירים	
פחפ' דיאנה רם	12:50 – 12:30
רפואת שיניים אסטטית? גם לילדים מגיע!	
ד"ר טניה קצפ, עו"ד אילנה מושכל	13:10 – 12:50
עדכוני פסיקה- חשיבותה של הרשומה הרפואית בניהולה תביעה אזרחית	

פחפ' מיכה פלג Strategies and techniques for three dimensional Alveolar Bone reconstruction in oral implantology	13:30 – 13:10
פחפ' עדי רחמיאל שיטות אוגמנטציה של הרכס האלבאולרי לקראת החדרת שתלים דנטליים	13:50 – 13:30
הפסקת צהריים וביקור בתערוכה	14:40 – 13:50
מושב ח' יושבי ראש המושב: פחפ' נח שטרן, פחפ' רפי זלצר, ד"ר דורון חיים, ד"ר ברנט חטנברג, ד"ר עקן פחנט	
פחפ' דייוויד קופל From extractions to face transplants - 100 years of oral and maxillofacial surgery	15:00 – 14:40
ד"ר אלחנדרו חיזנטול התפקיד ההומניטרי של מרכז הרפואי זיו בצפת במלחמת האזרחים בסוריה 2013 – 2018	15:20 – 15:00
פחפ' סורין טאין At the interface of digital dentistry and evidence	15:40 – 15:20

מושב ט'

יושבי ראש המושב: פרופ' אביעד טמשה, ד"ר אריאל סלוצקי, ד"ר רן סיונוב

פרופ' הראל סימון Natural, augmented or prosthetic gingiva.... which should it be?	16:00 – 15:40
פרופ' ליון ליון חינוך ומניעה - המפתחות (הנשכחים לעתים) להצלחה	16:20 – 16:00
ד"ר נועם ירום רפואת הפה מותאמת אישית	16:40 – 16:20

יום ו' 6.12.19

הרשמה, קפה וביקור בתערוכה	08:30 – 08:00
מושב י' יושבי ראש המושב: פחפ' מוטי סלע, פחפ' יהושע מושונב, פחפ' יוסי ניסן, פחפ' עודד נחליאלי, ד"ר אורי זילברמן	
ד"ר סמיון בביץ ENDOCROWN כאחת האופציות שיקומיות לאחר טיפול אנדודו-נטלי	08:50 – 08:30
ד"ר אשר זרחבסקי סריקה אינטרא-אוראלית - מצב עדכני 2020	09:10 – 08:50
ד"ר צחי אברמוביץ אנדודונטיה מנקודת מבט אפיקלית	09:30 – 09:10
פחפ' איגור צסיס שרידות שיניים - כירורגיה אנדודונטית מודרנית	09:50 – 09:30
ד"ר ליאת צ'אושו A novel flapless approach in periodontal regeneration with enamel matrix derivative proteins: preliminary results.	10:10 – 09:50
ד"ר איתי זאבי גישה רבת-תחומית לטיפול במקרים מורכבים של חסר שיניים מולד	10:30 – 10:10
פחפ' אפרים וינוקור בחקסיזם של שינה - מחלוקות והסכמות עכשויות	10:50 – 10:30
פחפ' סאמר סרוג'י עידן התלת-ממד, איפה אנחנו ולאן פנינו?	11:10 – 10:50
ד"ר קובי שטרן Evolution of soft tissue augmentation to optimize periimplant housing and esthetics	11:30 – 11:10
הפסקת קפה וביקור בתערוכה	12:00 – 11:30

מושב י"א

יושבי ראש המושב: פחפ' סאמר סחוג'י, ד"ר צבי לסטה, ד"ר אלכס קלנה, ד"ר רמי קרנה, ד"ר אליעזר שולמון

ד"ר זאב אורמינר	12:00 – 12:20
שתלים ושיקום על שתלים במימד הזמן	
פחפ' עודד נחליאלי	12:20 – 12:40
Sialoendoscopy: latest in salivary gland endoscopic surgery	
פחפ' מרילנה ורד	12:40 – 13:00
מולקולות קטנות עם משמעות גדולה: פתחו של עידן חדש בטיפול בציסטות ובגידולים אודונטוגניים	
פחפ' גבי צ'אושו	13:00 – 13:20
Esthetic assessment following augmentation, late implant placement and immediate restoration in the anterior maxilla	
פחפ' רפאל פילו	13:20 – 13:40
מעל 25 שנות זירקוניה בשימוש דנטאלי- מה הקלינאי צריך לדעת?	

תודתנו לחברות המשתתפות בתערוכה הצמודה לכנס:

GSK Consumer Healthcare Israel LTD, Inonova, Health Aesthetics Soluti, אדמטק, אוסדה 1998, אופטיקנה, אלפא גייט, אתגר מערכות שתלים רפואיים, בנק לאומי, גטר גרופ, גי.סי.יורופ, גמא ניהול וסליקה, ג.ש. אופטיקס, ד"ר שרון דוידסון, ד"ר קרופניק פלוס רפואה, דיבידנט, דנטאוריאנט פוס, דנטל סנטר, דנטלון, דקסל פארמה טכנולוגיות, ה.א. שיטות, הי דנט 2016, הירש ובנו, הנרי שיין-שוודנט, וי-מד, כנסים 2000 מדיגל סטייל, לומינרה דרם, מדהוט, מדנס, מינסטר פודאקס, נובה מדיקל ישראל, ס.י.ר.א.מ, פרומדיקס טכנולוגיות אסתטיות, צל"ש, קולגייט, שטראוס, ש.א.ג.

פחפ' אריה שטייה, פחפ' אלכס מחל, ד"ר מיכאל אלתרמן, ד"ר אליעזר שולומון,
ד"ר אלכס דימנשטיין

Practical use of next generation resin composites for direct restorations: workflow, clinical protocols, new techniques and materials

Dr. Simone Grandini

Chair and Professor of Endodontics and Restorative Dentistry, University of Siena, Italy • Head of Department of Endodontics and Restorative dentistry, University of Siena, Italy • Dean of the School of Dental Hygienists, University of Siena, Italy • Director of the Master in University of Siena, Italy.

Educational Background.

1989-1994 Resident in General Dentistry, University of Florence, Italy • 1994 D.D.S. from School of Dental Medicine. University of Florence, Italy • 1995 Post graduate student of Periodontology, University of Genoa, Italy • 1996 Post graduate student of Restorative Dentistry, University of Florence, Italy • 2002 M.Sc. in Dental Materials and Clinical applications, University of Siena, Italy • 2004 Ph.D. in Dental Materials and Clinical applications, University of Siena Italy

Professional positions:

1994-1999 Clinical Instructor of Restorative Dentistry, Dental School, University of Florence, Italy • 1997-1999 Clinical Professor of Restorative Dentistry, Postgraduate Restorative Dentistry Program, Dental School, University of Florence, Italy • 1999-2002 Clinical Professor of Restorative Dentistry, Dental School, University of Siena, Italy • 2001-2003 Chair of Clinical Endodontics, University of Siena, Italy • 2004 Chair of Endodontics and Research Professor, University of Siena, Italy • 2006 Chair and Professor of Restorative Dentistry and Endodontics, University of Siena, Italy • 2010 Dean of the School of Dental Hygienists Reviewer for Journal of Endodontics, International endodontic Journal, Journal of Dentistry, Journal of Adhesive Dentistry, Clinical Oral Investigation, Dental Materials • Member of the Style Italiano group.

Lectures: From 1994 to 2014, over 350 lectures delivered in Italy and abroad • More than 180 publications in national and international journals.

Abstract of Lecture

Adhesive technology has contributed to the change in the way we think about dental restorations.

Technological developments in dental materials and techniques presently allow for minimally invasive preparation and restoring high esthetics and function of teeth at a very low biological and financial cost.

Being able to repair composite restorations is also a highly valued property which makes it possible to modify restorations that do not appear to be perfect after finishing the first stage of work.

Composite materials are ideal for daily work with direct and indirect restorations, veneering and restoring of damaged and endodontically treated teeth.

Dental treatment that provides a high level of esthetics has become one of the main goals of dentists. Patients are aware of new technologies and expect to receive a treatment that will simultaneously provide high esthetics, be minimally invasive, allow making corrections and doesn't involve high costs. Composite materials fulfill all the above mentioned requirements but they also require the dentist to follow appropriate procedures to achieve clinical success and make restorations impossible to distinguish from natural teeth

רפואת השיניים הדיגיטלית כעזר לתכנון וביצוע של שיקום בהעמסה מיידית של הקשת השלמה – היתרונות והאתגרים שעדיין לפנינו

פרופ' איתן מיזריצקי

בוגר בהצטיינות מבית הספר לרפואת שיניים באוניברסיטת תל-אביב משנת 1990 שם גם סיים את לימודי ההתמחות בשיקום הפה בשנת 1996. פרופסור חבר לשיקום הפה בבית הספר לרפואת שיניים באוניברסיטת תל אביב. משמש יועץ לשיקום הפה של היחידה לניתוחי פה ולסת בביה"ח איכילוב, המרכז הרפואי תל-אביב.

פרופ' מיזריצקי הינו היו"ר היוצא של האיגוד הישראלי לשיקום הפה חבר הנהלה וממייסדי פורום המומחים ברפואת שיניים בישראל חבר הנהלת האירגון הבינלאומי לרפואת שיניים דיגיטלית Digital Dentistry Society שגריר של ה DDS בישראל

מחבר הספר "המדריך לרפואת שיניים בישראל" בהוצאת מט. פרופ' מיזריצקי מרצה רבות בארץ ובעולם בתחום השיקום, האימפלנטולוגיה, התכנון הממוחשב של שתלים וחיידושים ברפואת שיניים דיגיטלית ומשמש יו"ר כנסים רבים בתחומים אלו בארץ ובעולם. פרופ' מיזריצקי פרסם מעל ל 70 מחקרים בעיתונות המקצועית הבינלאומית המובילה. הינו חבר מערכת במספר עיתונים ועורך חבר בעיתון BMC Oral Health. בעל "מרכז מומחים מיזריצקי" ברמת החייל בתל אביב.

תקציר ההרצאה

שיקום נתמך שתלים של קשתות שלמות בהעמסה מיידית, מהווה אתגר קליני וטכני משמעותי בפני הצוות המטפל. ההתקדמות הטכנולוגית המהירה בתחום רפואת השיניים הדיגיטלית, מסייעת לשפר את השלבים האבחנתיים, את קביעת תוכנית הטיפול ואת הביצוע במקרים מורכבים אלו. מה שלא השתנה אלו עקרונות היסוד של שיקום הפה. הרצאה זו תדון באתגרים הקליניים, החומרים והפרוטוקולים בעידן הדיגיטלי ברפואת השיניים, תוך בחינה ביקורתית של היכולות והדיוק של סורקים אינטראוליים ויצור השיקום הסופי בעזרת CAD/CAM. בהרצאה יוצגו מקרים קליניים ונבחן את הספרות המדעית הרלוונטית.

קשתיות שקופות - בקרה משופרת של תנועת שיניים: הלכה למעשה

פרופ' דרור איזנבנד

בוגר הפקולטה לרפואת שיניים של האוניברסיטה העברית והדסה בירושלים, במסלול משולב של רפואת שיניים ומחקר. השתלם בכירורגיית פה ולסתות ברמב"ם והתמחה באורתודונטיה בפקולטה לרפואת שיניים של האוניברסיטה העברית בירושלים ובטיפול במומי פנים מולדים במרכז למומים קרניופציאליים שבאוניברסיטת אילינוי בשיקגו ארה"ב. כיום הוא מנהל המחלקה לאורתודונטיה ומומי פנים מולדים בבית הספר להתמחויות ברפואת שיניים בקריה הרפואית ברמב"ם, פרופ' חבר קליני בפקולטה לרפואה בטכניון וראש מעבדת המחקר לביולוגיה אוראלית בטכניון. תחומי מחקריו העיקריים: אורתודונטיה קרניופציאלית, מומי פנים מולדים, טיפולים אורתו-כירורגיים משולבים ומתיחת עצמות הפנים בשיטת דיסטרקשן אוסטאוגנזיס. לצד המחקר הקליני הוא עוסק במחקר בסיסי מגוון בתחום המטבוליזם של עצם סחוס ושריר, תזוזת שיניים אורתודונטית, תעוקה חימצונית ותסמונת דום נשימה בשינה ובתחום תאי גזע עובריים.

תקציר ההרצאה

טיפול אורתודונטי באמצעות קשתיות שקופות מציג גישה חדשנית ליישור שיניים בעלת יתרונות רבים למטופל כגון אסתטיקה, היגיינה, נוחות מירבית והדמיה מרתקת של שלבי הטיפול. לשיטה זו יתרונות משמעותיים גם מבחינה ביומכאנית בתחום השליטה בווקטור של הכוח המופעל, השליטה בעוצמת הכוח האורתודונטי ובבקרה שלו והגברה של עוצמת הכוח העיגוני. לפיכך השיטה מאפשרת מיקסום תזוזת שיניים ביחידת זמן נתונה, קיצור משך הטיפול, הפחתת אי הנוחות והכאב והפחתת תופעות הלוואי שהכרנו בעבר מטיפולים אורתודונטיים. בהרצאה נדון ביתרונות אלו כפי שהם מתבטאים במגוון ליקויי סגר ובמגוון גילאים באמצעות הדמיה של מקרים קליניים והסבר העקרונות הביומכאניים.

צדף, אצה, אלמוג – תחליפי עצם מן הטבע

פרופ' חיים טל

פרופ' חיים טל מכהן כפרופסור מן המניין ולשעבר ראש המחלקה לפריודונטיה והשתלות דנטליות באוניברסיטת תל אביב. פרופ' טל מכהן כראש הקתדרה להשתלות ע"ש ד"ר ניזניק, בפקולטה לרפואה, וכיהן כראש ביה"ס לרפואת שיניים משך עשר שנים (1996-1999; 2006-2010). פרופ' טל הינו בוגר הפקולטה לרפואת שיניים (1977) באוניברסיטה העברית והדסה ירושלים, סיים התמחותו בפריודונטיה וברפואת הפה (1981) באוניברסיטת וויטס' יוהנסבורג (1981) שם גם השלים לימודיו גם לתארים MDent ו-PhD באנתרופולוגיה פיסיקלית. ב-1984 התמנה עמית כבוד של האקדמיה האמריקאית לרפואת הפה. טל נושא בתארים: ד"ר לשם כבוד מטעם אוניברסיטת בוקרסט, מדען אורח באוניברסיטת ניו יורק ופרופ' אורח באוניברסיטת טורונטו ואוניברסיטת פנסילבניה. פרופ' טל שימש מדען קליני ראשי בחברת טקטייל טכנולוגיות- מפתחת מערכות להחדרת שתלים ממוחשבת בשיתוף עם חברת Implant Direct ומנה על מפתחי ממברנת אוסיקס - ממברנת קולגן לצימוח גרמי. פרופ' טל פרסם למעלה מ-160 מאמרים מדעיים בספרות המקצועית הבינלאומית והרצה ברחבי העולם בנושאי התמחותו ובעיקר כירורגיה פריודונטלית, השתלות עצם ושתלים דנטליים. בשנת 2012 פרסם את הספר "רגנרציה גרמית" Bone Regeneration שהפך בתוך שנתיים לרב מכ. פרופ' טל מחזיק במומחיות מטעם משרד הבריאות בישראל, מדינת ניו יורק, ומשרד הבריאות של דרום אפריקה.

תקציר ההרצאה

תחליפי עצם נמצאים בשימוש משחרר הציביליזציה האנושית. צדפים גרוסים הוחדרו למכתשיות עקירה כבר במצרים הקדומה. גבישי הידרוקסיאפטיט שמקורם בשלדת אצות (אלג'יפור) שווקו בשנות השבעים, ומוצרי אלמוגים נכנסו לשימוש רפואי בשנות ה-80 של המאה העשרים. מוצרים משלדת אלמוגים שמשו בהצלחה בתחומי האורתופדיה, כירורגיה קרניופציאלית ושתלים דנטליים. ברפואת שיניים שמשו אלמוגים בעיקר בפרוצדורות המיועדות לאוגמנטציה גרמית, למילוי דפקטים גרמיים ולשחזור מבנה הלסת לצורך התאמתה לשם החדרת שתלים. מבנה שלד האלמוג הטבעי דומה מאוד למבנה עצם תחוחה (ספוגית); מבנה זה וההרכב הכימי של האלמוג הפכו אותו לחומר פוטנציאלי לשימוש כ"תחליף עצם". בין יתרונותיו האלמוג הוא מקור לתכשיר קסנוגרפטי הנעדר בעיות אימונולוגיות ו/או זיהומים פוטנציאליים הקיימים בקסנוגרפטים או בחומרים אוטולוגיים שמקורם בבני אדם או בחיות. התכונות העיקריות ההופכות את מוצרי האלמוג לתחליף עצם ראוי הן: אוסטאוקונדוקטיביות גבוהה, ספיגה של חומר השתל ברקמה הנבנית ויכולת זיחוז בניית עצם ללא ערר תגובה דלקתית או יצירת מעטפת פיברוטית (1,3,4). מחקרים פרה קליניים וקליניים הראו ביו קומפטביליות גבוהה והעדר דלקת (1,2).

מחקרים בהם בוצע עיבוי רצפת הסינוס המקסילרי תוך שימוש ב-Coral France Bio הראו אוגמנטציה גרמית עם התגרמות חדשה בשעורים המגיעים ל-54.65% (3,4,5). השימוש במוצרי אלמוגים פחת בעשרים השנים האחרונות בשל שתי סיבות עיקריות: 1. מי הים המזדממים והולכים גרמו לזיהום שלד האלמוגים עד כדי אי עמידתם בסטנדרטים רפואיים 2. במרבית המדינות זוכה האלמוג להגנה שאיננה מתירה קצירת אלמוגים בכמות ואיכות שיענו לדרישות.

לאחרונה פותח אלמוג טבעי המגודל בבריכות אקווריום ייעודיות הממולאות במים מינרליים בטמפרטורה ובתנאים אופטימליים המאפשרים צמיחת אלמוגים תוך הוספת מינרלים המשפרים תכונות מועדפות. בריכות אלה משמשות את תעשיית האלמוגים הרפואיים. האלמוג הרפואי מסווג כקסנוגרפט והנו חומר מינרלי טהור המורכב מגבישי קלציום קרבונט (> 95%) מועשרים בחומרי קורט אנאורגניים כמו סיליציום (יסוד ביואקטיבי) סלניום פוספט, מגנזיום, אשלגן סטרונציום ואחרים. לתכשיר הסופי חוזק שבירה וגריסה הגבוהים פי 5 משל עצם ספוגית, הוא פורוסי, תכונה היוצרת שטח פנים נרחב ומעודדת גדילה והתמקמות מהירה של קפילרות. ההרצאה תציג את האלמוג הרפואי, תכונותיו, וניסויים פרה קליניים וקליניים שליוו את פיתוחו.

• Piattelli A, Podda G, Scarano A. Clinical and histological results in alveolar ridge enlargement using coralline calcium carbonate. *Biomaterials* 1997; 18:623-7. • Begley CT, Doherty MJ, Mollan RA, et al: Comparative study of the osteoinductive properties of bioceramic, coral and processed bone graft substitutes. *Biomaterials* 16:1181-1185, 1995. • M. Figueiredo, J. Henriques, G. Martins; Physicochemical Characterization of Biomaterials Commonly Used in Dentistry as Bone Substitutes—Comparison with Human Bone; *J of Biomedical Materials Research* 2009:409-419. • C. Demers; C. Reggie Hamdy; Natural coral exoskeleton as a bone graft substitute: A review; *Bio- Medical Materials and Engineering* 12 (2002)15-35.

הטיפול בפריאימפלנטיסיס – מתי תישבר תקרת הזכוכית?

פרופ' אלי מכטיי

פרופ' מכטיי הינו ראש בית הספר להתמחויות ברפואת שיניים של הקריה הרפואית רמב"ם תפקיד אותו הוא ממלא לצד ניהול המחלקה לפריודונטיה במוסד. פרופ' מן המניין (קליני) בפקולטה לרפואה של הטכניון ומרצה אורח בחטיבה לפריודונטיה של המחלקה לרפואת הפה מחלות זיהומיות ואימונולוגיה של הפקולטה לרפואת שיניים באוניברסיטת הרווארד.

פרופ' מכטיי סיים לימודי רפואת שיניים באוניברסיטה העברית בירושלים ואת התמחותו בפריודונטיה באוניברסיטת בוסטון (B.U). בארצות הברית. בעבר שימש כפרופ' חבר במרכז למחקר פריודונטלי שבאוניברסיטת בופאלו בניו-יורק (SUNY Buffalo).

פרופ' מכטיי הינו הנשיא לשעבר של החטיבה הישראלית למחקר דנטלי של ה-IADR והיו"ר לשעבר של האיגוד הישראלי לפריודונטיה.

פרופ' מכטיי פרסם כמאתיים מאמרים בעיתונות המדעית המבוקרת לצד מאות תקצירי מחקר, פרקים בספרים ותקצירי הרצאות בפרוטוקולים של כנסים מדעיים. על עבודותיו אלה זכה בפרסים בארץ ובעולם, כולל פרס האקדמיה האמריקאית לפריודונטיה (AAP) למחקר רגנרטיבי מצטיין (R. Earl Robinson Periodontal Regeneration Award) ובפרס החדשנות המחקרית של החברה הגרמנית לפריודונטיה (DGP).

תקציר ההרצאה

השימוש הגובר בשתלים דנטליים לצורך שיחזור שיניים שאבדו, לצד השכיחות הגבוהה של פריאימפלנטיסיס סביב שתלים, מחדד את הצורך הדחוף בכלי טיפול יעילים ובעלי פרדיקטביליות גבוהה. מגוון רחב של שיטות טיפוליות לנגעים אלה הוצגו בעשורים האחרונים, עם תוצאות ווריאביליות.

טיפולים מכאניים שמרניים, טיפולים תרופתיים מקומיים וסיסטמיים, לייזרים מסוגים שונים, ניתוחי חניכיים רסקטיביים ורגנרטיביים ולבסוף אקספלנטציה כמפלט האחרון.

טיפולים אלה, כל אחד בתורו (להוציא זה האחרון), הראו תוצאות ראשוניות מבטיחות, אך במשך הזמן הסתבר ששיעור ההצלחה הינו מוגבל, גם בגודל האפקט וגם במידת החיזוי שלו.

בהרצאה זו נתרכז בהצגת האלטרנטיביות הטיפוליות העומדות לרשותנו כיום וננסה להבין מדוע טרם נמצאו כלים יעילים יותר. לבסוף ננסה לצפות פנים לעתיד ולחזות מאין יבואו הפתרונות לבעיה אקוטית זו שלה השלכות מרחיקות לכת על בריאות האוכלוסייה.

מושב ב':

פחפ' אריאל בן עמה, פחפ' שרה פיזנטי, ד"ר מיכאל אטינגר, ד"ר גיא וולפין,
ד"ר טלי שקרצי

הטיפול המשולב בחסר שיניים מולד ובפגמים מולדים

ד"ר אייל טרדי

מומחה בשיקום הפה. מרצה קליני, מדריך בתוכנית ההתמחות בשיקום הפה בהדסה עין-כרם, מרכז את תחום חסר שיניים מולד ופגמים מולדים במחלקה לשיקום הפה, הפקולטה לרפואת שיניים של האוניברסיטה העברית והדסה עין כרם.

תואר DMD בשנת 1992 בפקולטה לרפואת שיניים של האוניברסיטה העברית והדסה. השלמת תוכנית ההתמחות בשיקום הפה וקבלת תואר מומחה בשנת 1997. משנת 1997 קלינאי ומדריך במרכז השתלות של הפקולטה. בין השנים 1997 ל-2006 מרכז קורס שנה ו' "הטיפול במתפרא מחוסר השיניים". משנת 2006 ועד 2010 מרכז קורס משולב תח"ק-סגר. מ-2006 ועד 2018 ריכז החלק השיקומי בקורס שתלים שנה ה' "השימוש בשתלים דנטליים לשיקום מערכת הלעיסה" קורס משולב של המחלקות לשיקום הפה, פריוודנטליה וכירורגית פה ולסת. משנת 2010 ועד 2019, ניהול פעילות מרכז ההשתלות הדנטליות של המחלקה לשיקום הפה. כיום מרכז את פעילות המרפאה לחסר שיניים מולד ופגמים מולדים במחלקה לשיקום הפה, משנת 1998 מטפל בקליניקה פרטית בקיסריה.

תקציר ההרצאה

חסר שיניים מולד מהווה בעיה שילדים, בני נוער וצעירים נאלצים להתמודד עמה בכמה מישורים. ילד הסובל מחסר שיניים מולד עומד בפני קשיים תפקודיים ופסיכולוגיים. מעבר להשפעה של חסר השיניים על יכולת הילד לאכול, הוא נאלץ להתמודד עם פגמים בחיוך, דיבור וקשיים חברתיים המלווים בבושה וחרדה.

חסר שיניים מולד הינה תופעה תורשתית התפתחותית. החסר יכול להופיע בהקשר של תסמונות נדירות או על רקע שסע חד או דו צדדי של השפה והחך. חסר שיניים קל של שן או שתיים, יכול להפתר לעיתים באופן טבעי או בתכנון נכון על ידי פתרון פשוט. במקרים בהם חסר השיניים הוא רב, הטיפול ידרוש ידע, ניסיון רב, גמישות מחשבתית וחשיבה יצירתית מחוץ לקופסא. טיפול במקרים אלו הינו מולטידיסציפלינרי ודורש תכנון מדויק ושיתוף פעולה בין המחלקות השונות, כולל תזמון הטיפול האורתודונטי והכירורגי כהכנה לטיפול השיקומי.

הטיפול השיקומי בגיל צעיר מציב אתגרים שיקומיים רבים, מרמת לקיחת המטבעים ועד מציאת היחסים הסגריים הנכונים לילדים שלא חוו מעולם לעיסה או סגירה של הלסת. בנוסף, מדובר בילדים שנמצאים בתאוצה של גדילה ויש צורך בהתאמות חוזרות במהלך השנים.

שימוש בשתלים דנטליים בצעירים בגילאים >17 נחשב כטאבו מוחלט. הנטיה כיום היא אף לדחות את הביצוע לגילאים מאוחרים יותר <21. האם ניתן לבצע שתלים דנטלים כבר בגיל מוקדם בילדים מחוסרי שיניים בני 5 או 9? לסיכום, טיפול בחסר שיניים מולד במקרים מורכבים הינו מסע ארוך רב שנים מלווה בצוות מטפלים מתחום הפדודונטיה, האורתודונטיה, אנדודונטיה, כירורגית פה ולסת, שיקום הפה ועוד. הידע שנצבר והכלים הטכנולוגיים החדשים מאפשרים כיום להחזיר תפקודים פונקציונליים ואסתטיים באופן כמעט מלא.

שיקום הפה במתרפא עם חסר שיניים מולד: אבחון, תזמון וטיפול

ד"ר אסי שרון

מומחית בשיקום הפה ובשיקום פנים ולסתות. סיימה את לימודי רפואת השיניים (2000), את תכנית ההתמחות בשיקום הפה (2004) ואת תכנית ההתמחות בשיקום פנים ולסתות (2017) בפקולטה לרפואת שיניים באוניברסיטה העברית, הדסה עין-כרם ירושלים. חברת המחלקה לשיקום הפה משנת 2000, מדריכה ומרצה לסטודנטים בשנים הקליניות, ריכזה את קורס תח"ק ומבנים.

כיום מנהלת תכנית ההתמחות בשיקום הפה בפקולטה לרפואת שיניים והדסה ובעלת מרפאה פרטית העוסקת במקרי שיקום מולטי דיסציפלינריים.

תקציר ההרצאה

חסר השיניים המולד מעמיד אתגרים רבים בפני רופא השיניים המשקם. החל משלב האבחון הראשוני בגילאים צעירים, תכנון רב שלבי לטווח ארוך ועד לבניית תכנית הטיפול הסופית. חסר השיניים המולד על צורות הופעותיו הרבות מתבטא ברמות חומרה שונות של פגיעה אסתטית ותפקודית, מקלות ועד קשות. מחסר רקמה רכה וקשה ועד ליחסים בין לסתיים לקויים ומגעים סגריים מופחתים. כל אלה ועוד, עורמים קשיים בטיפול האורתודונטי המכין, בביצוע הכירורגיה הנדרשת והיכולת לתת מענה שיקומי יציב העונה על הצרכים התפקודיים והאסתטיים של המטופל. מטרת ההרצאה, להציג את תפקידו של הרופא המשקם בתכנון המוקדם המולטי דיסציפלינרי הרב שלבי, בניהול התהליך ובביצועו.

פרדיגמות בשחזור לסת שלמה על גבי שתלים

ד"ר שפרה לברטובסקי

ד"ר לברטובסקי משמשת כמנהלת תוכנית ההתמחות בשיקום הפה באוניברסיטת ת"א משנת 2009. בוגרת הפקולטה לרפואת שיניים באוניברסיטה העברית בהדסה ובוגרת ההתמחות בשיקום הפה וב-Implant Fellowship ב-New York University, ניו-יורק, ארה"ב. בשנים 2009-2010 - ערכה את העיתון "נקודת מגע" של האיגוד לשיקום הפה ובשנים 2011-2012 שימשה כיו"ר האיגוד לשיקום הפה. עוסקת במחקר קליני בתחום חומרים דנטליים ושיקום הפה, פרסמה מאמרים בעיתונות בינלאומית דנטלית מובילה ומרצה בארץ ובחו"ל בתחום שיקום הפה. לד"ר לברטובסקי מרפאה פרטית בתל-אביב אשר עיקר עיסוקה שיקום הפה וכירורגיה של שתלים.

תקציר ההרצאה

גורמים שונים משפיעים על תהליך קבלת ההחלטות בשחזור על גבי שתלים של לסת שלמה. בהרצאה זו נתמקד במספר היבטים בשחזור מסוג זה, לאור ההתפתחויות הטכנולוגיות והידע המצטבר:

- האם עדיפה הגישה של Cross-arch רחב או מחברים את כל השתלים לשחזור אחד?
- האם עדיף לחלק את השחזור למספר מקטעים?
- האם להשאיר שיניים בודדות בקשת ואם כן כיצד עדיף לשקמם?
- מהו חומר השחזור המועדף לשחזור לסת שלמה על גבי שתלים?

יוצגו תמונות קליניות של טיפול באמצעות שחזורים נרחבים על גבי שתלים.

What's new in local anesthesia?

Prof. Eliezer Kaufman

Graduated the Hadassah-Hebrew University School of Dentistry, Jerusalem (1973). Had his residency in Hospital Dentistry, Mount Sinai Hospital. Dentistry/Oral Surgery Department, Cleveland, Ohio. Specialist in Oral Medicine. 1992-1995 President of the European Federation for the advancement of Anesthesiology in Dentistry (EFAAD). Appointed Full Professor of Oral Medicine at the Hadassah-Hebrew University School of Dental Medicine in 2010. Between 2010-2014 served as Chairman of the department of Oral Medicine at the Hadassah-Hebrew University School of Dental Medicine. Was Adjunct Associate Professor, University of Pennsylvania, School of Dental Medicine, Visiting Scholar, Department of Oral Medicine, University of Washington, Seattle, and Guest Researcher, Neurobiology and Anesthesiology Branch, National Institute of Dental Research, NIH, Bethesda, Maryland. Between 2000-2003 served as President of the International Federation of Dental Anesthesiology Societies (IFDAS), and in 2008 received the Horace Wells Award In recognition of international accomplishment in the field of Anesthesiology in Dentistry of the IFDAS. Founded and chaired the Israeli Society of Sedation Analgesia and Anesthesia in Dentistry (ISSAAD), and was Head of Center for Sedation and Anesthesia in Dentistry, Hadassah-Hebrew University School of Dental Medicine. Authored more than 60 peer reviewed publications and articles, and is member of the Israel Ministry of Health Ad Hoc committee on guidelines for sedation and general anesthesia in the dental practice.

Abstract of lecture

Local Anesthesia is one of the most important parts of dentist armamentarium for 135 years. It is the most injected drug in dentistry and about 20% of total drug injections in medicine. As clinicians we take this wonder of pain control for granted. We also realize that without this wonder, most of the recent year's clinical sophisticated procedures mostly in surgery, implantology, cosmetic dentistry, could not have occurred. In recent years, new advancements in local anesthesia solutions were introduced as well as new devices for administration. And also new techniques that evolved from the new technologies. The presentation will cover some of the newly introduced drugs and technologies.

טכנולוגיית הלייזר בשירות האנדודונטיה

פּוּפּוֹ אָדָם שְׁטַבְהוֹלֶץ

Prof. Adam Stabholz was born in Poland in 1948 and immigrated to Israel with his family at the age of two. He completed his compulsory army service, in 1968, with the rank of captain in the Israel Air Force. In 1974 he graduated from the Hebrew University-Hadassah School of Dental Medicine founded by the Alpha Omega Fraternity and in 1978 he completed the graduate program in endodontics at the University of Pennsylvania in Philadelphia. In 1988, he was appointed Head of the department of endodontics at the Hebrew University-Hadassah School of Dental Medicine, a position he has held until last year. Prof. Stabholz was elected as Dean of the Hebrew University-Hadassah School of Dental Medicine in 1993, and in 1996 he was re-elected as Dean for a second consecutive three years term. In this year, he was also promoted to the rank of full professor in endodontics. He has been chairman of the organising committees for several international congresses held in Israel and has held several important positions in the Alpha Omega International Dental Fraternity. He is also the past President of IFEA-the International Federation of Endodontic Associations, an umbrella organization of endodontic societies of 28 countries. Prof. Stabholz was awarded honorary degrees from the University of Bucharest, the Medical University of Plovdiv and the University of Buenos Aires and the Certificate of Merit of the Alpha Omega International Dental Fraternity. He received from the Israel Dental Association the "Yakir Harash" award - the highest award for outstanding contribution to the dental profession in Israel and was elected as the Chairman of the Scientific Council of the Israel Dental Association. On May 2005, Prof. Stabholz was elected again as Dean of the Hebrew University - Hadassah school of Dental Medicine for a term of 4 years and in May 2009, he was re-elected for his fourth term for four more years. In 2011, he was elected as the Vice Chair of the Alliance for Oral Health across Borders. In 2012, he received the Achievement Medal Award from the Alpha Omega International Dental Fraternity for outstanding contribution to dentistry or its allied professions. In 2015, he served as the International President of the Alpha Omega International Dental Fraternity. In 2017 he received the Thomas Evans Achievement Award of the University of Pennsylvania and an honorary membership of the Israel Dental Association. In 2018 he was elected as Vice President of the ISLD (the International Society of Lasers in Dentistry). Adam has published extensively in the dental literature; he is the author of several chapters in endodontic textbooks and has lectured at many international dental meetings. His current research is focused on the application of lasers in dentistry. He is married to Ayala, a Clinical Associate Professor in Periodontics and they have three children and four grandchildren.

תקציר ההרצאה

אחת השיטות החדשניות לניקוי וחיטוי תעלות השורש הינה טיפול באמצעות קרינת לייזר. הרעיון מאחורי השימוש הגובר בלייזרים בעת ביצוע טיפול שורש מתבסס על יכולתה של אנרגיית הלייזר להרוג חיידקים בתעלת השורש ולסלק את שכבת המרח המזוהמת הנוצרת על פני קירות תעלת השורש לאחר ההכנה הביומכנית ובכך לשפר את סיכויי ההצלחה של טיפול השורש. הלייזר המתאים ביותר לשימוש באנדודונטיה הוא ה-Er:YAG תודות ליכולתו לסלק רקמה רכה וקשה ללא נזקים ובזכות האפקט הבקטריצידי שלו. במחלקה לאנדודונטיה של הפקולטה לרפואת שיניים בירושלים פותח בשיתוף עם חברת Light Instruments הישראלית, מכשיר קצה אנדודונטלי (Endo Side Firing Spiral Tip) ייחודי, לשימוש בעת ביצוע טיפולי שורש. בהרצאה יוצגו היתרונות בשימוש הלייזר והטיפ האנדודונטלי בעת ביצוע טיפולי שורש וחיידוש טיפולי שורש. כמו כן יידונו היתרונות בשימוש בלייזר בעת ביצוע כירורגיה אנדודונטלית ויוצגו מקרים קליניים המתארים את השיטה.

המטופל מסרב השתל: איזה סוג של שירות אנדודונטלי אנו יכולים לספק?

ד"ר בועז שי

יו"ר פורום המומחים ברפואת שיניים. מנהל המרפאה לאנדודונטיה ואחראי על המחקר במחלקה לטיי פולי שורש (אנדודונטיה) של האוניברסיטה העברית, הדסה ירושלים. יו"ר לשעבר של האיגוד הישראלי לאנדודונטיה. בוגר לימודי רפואת שיניים משנת 2001 בפקולטה לרפואת שיניים של האוניברסיטה העברית הדסה, ירושלים. בשנת 2005 סיים את תכנית ההתמחות בטיפולי שורש במסגרת המחלקה לטיפולי שורש באוניברסיטה העברית, הדסה ירושלים. בעל תעודת מומחה בטיפולי שורש מטעם

משרד הבריאות.

בשנת 2007 סיים דוקטורט בבולוגיה מולקולארית אוראלית (Ph.D) בפקולטה לרפואת שיניים באוניברסיטה העברית, הדסה ירושלים. חוקר מצטיין במדעי רפואת השיניים ובעל דוקטורט כפול D.M.D/Ph.D. אחראי על המחקר במחלקה לטיפולי שורש אנדודונטיה (בפקולטה לרפואת שיניים של האוניברסיטה העברית, הדסה ירושלים. בעל ניסיון עשייה מרבה לעסוק בטיפולי במקרים מורכבים בילדים ומבוגרים. בחבלות בשיניים והסיבוכים הקשורים בהן, וכן בטיפולי שורש בשיניים צעירות בילדים ובנושא מיקרוכירורגיה פריאפיקלית (אפיסקטומי). במסגרת פעילותו הקלינית והמדעית חתום על פרסומים רבים. מדריך מרצה ומרכז קורסים באוניברסיטה העברית, הדסה ירושלים, כמו כן מרצה בכנסים מדעיים ומקצועיים בארץ ובחו"ל ואף משמש בתפקיד Opinion Leader ישראלי במסגרת כינוסים בינלאומיים. בעל מרפאה פרטית ברמת השרון אשר עיסוקה הבלעדי הנו בתחום טיפולי השורש, הטראומה הדנטלית והמיקרוכירורגיה הפריאפיקלית (אפיסקטומי). חבר בהסתדרות לרפואת שיניים. חבר בוועדה המקצועית לאנדודונטיה. חבר בוועדת הבוחנים הארצית לאנדודונטיה. חבר באיגוד הישראלי לאנדודונטיה. חבר באיגוד הבינלאומי לטראומה דנטלית IADT. חבר פדרציה העולמית לאנדודונטיה IFEA. חבר באיגוד האירופאי לאנדודונטיה ESE.

תקציר ההרצאה

למטופלים כיום ברפואת שיניים ישנו תפקיד מכריע בקביעת תוכנית הטיפול הסופי. תפקיד זה מודגש על ידי החוק המכיר בזכותו של המטופל לאוטונומיה כערך עליון. במציאות זו, מטופלים עשויים לבחור לשמר את שיניהם הטבעיות על פני עקירה ושתל, גם אם הפרוגנוזה אינה מקסימלית, כאופציית טיפול מקובלת. טכנולוגיות עדכניות, ניסיונו והבנתנו באנדודונטיה מודרנית עשויים לסייע בשימור שיניים שבעבר נעקרו בדרך-כלל. בהרצאה זו מתוארים מגוון מקרים מורכבים שנפתרו על ידי טיפול אנדודונטי, ויוצעו קווים מנחים כלליים לקבלת החלטות במקרים כאלה.

Orofacial pain: are we ready for individualized treatment approach?

Dr. Eli Eliav

Dr. Eliav is a professor and the Director of the Eastman Institute for Oral Health, Vice President for Oral Health at the University of Rochester Medical Center and the Vice Dean for Oral Health within its School of Medicine and Dentistry. Dr. Eliav was previously the Chair of the Department of Diagnostic Sciences, the Director of the Center for Temporomandibular Disorders and Orofacial Pain and Carmel Endowed chair in Algesiology at Rutgers School of Dental Medicine, part of Rutgers University.

Eli earned his Dental Degree (1991), MSc (1995) and PhD (2004) from the Hebrew University and Hadassah in Jerusalem. He specialized in Oral Medicine at the Hebrew University, Hadassah Jerusalem, Israel (1991-1995) and trained in Clinical and Basic Science Research Program in the National Institute of Health Bethesda, Maryland, USA (1995-1997).

Since 2008 he is the Editor in Chief of Quintessence International.

Dr. Eliav published numerous research and clinical manuscripts in scientific and clinical journals. His research is focusing on orofacial pain, quantitative sensory testing, neuropathic pain, pain modulation, transition from acute to chronic pain and the role of inflammation in neuropathic pain.

Abstract of lecture

Pain in the orofacial region, shares mechanisms and features with other dermatomes' pain, yet it demonstrates inimitable characteristics. Conditions such as TMD's, Burning mouth syndrome, migraine or Trigeminal Neuralgia occur solely in this region, while other conditions as painful diabetic neuropathy, one of the most common neuropathic conditions, rarely affects the orofacial region.

Pain intensity following invasive dental procedures varies among patients and often difficult to predict. It is also not clear why some patients develop chronic pain following such treatments while others do not.

Considering the number of surgical interventions performed by dentists the incidence of painful trigeminal neuropathies or other chronic pain conditions is either surprisingly low or largely undiagnosed. Yet, some patients develop chronic pain following negligible nerve trauma such as root canal therapy (5-7% following successful treatment) or without any known predisposing cause, while others do not develop chronic pain even following significant trauma.

The unique mechanisms of chronic orofacial pain are associated with different reactions of the sympathetic nervous system to injury, pain modulation activity, and different genetic backgrounds.

Painful conditions can undergo modulation, either suppression or augmentation at the central nervous system. The inhibitory modulation system that plays a significant role in the ability control pain is known to be activated by painful stimuli, exercise, and muscle contraction. The modulation of pain underlying mechanisms are not fully understood; however, it is widely believed that the endogenous opioid, endocannabinoid and adenosinergic systems as well as secretion of neurotransmitters like serotonin and norepinephrine play a major role in this phenomenon.

Among healthy subjects, pain modulation competence is reduced with age which may explain the increase in chronic pain among older adults.

Recent studies have shown that patients with less efficient pain modulation suffer more from chronic pain conditions such as TMDs, chronic pain following dental treatment, fibromyalgia, migraine, post-surgical pain and experience greater therapeutic efficacy from selective medications. This may suggest that a pain modulation profile together with genetic background study can be used as a tool for predicting the development of chronic pain following dental procedures and to develop individualized pain treatment protocols for patients suffering from chronic orofacial pain conditions. This presentation will summarize the recent literature, share new studies findings and discuss potential clinical relevance.

Past to present – Endodontic treatment outcomes

Prof. Emer. Shimon Friedman

Dr. Shimon Friedman is Professor Emeritus at the Faculty of Dentistry, University of Toronto. He received the D.M.D. degree (1975) and endodontics certificate (1983) from the Hebrew University in Jerusalem, Israel, where he had taught for 17 years. He is board-certified in endodontics in Israel and had served as Chairman of the Israel Endodontic Society from 1985 to 1988.

In 1992, Prof. Friedman was appointed Head of Endodontics in Toronto, a position he had held for 20 years. In 1993 he established Canada's first graduate Endodontics program and had directed it for 22 years. Under his leadership, the M.Sc. Endodontics Program at the University of Toronto has gained international recognition for its excellence.

Prof. Friedman has published over 250 peer-reviewed articles, textbook chapters and research abstracts, presented over 330 international lectures, and served on the editorial boards of major endodontic journals.

Among his multiple awards, the most prestigious include the 2008 Louis I. Grossman Award from the American Association of Endodontists, for "significant research studies that have made an extraordinary contribution to endodontology", the 2013 W.W. Wood Award from the Association of Canadian Faculties of Dentistry, for "excellence in dental education", the 2014 Award of Distinction from the Faculty of Dentistry, University of Toronto, the 2018 I.B. Bender Lifetime Educator Award from the American Association of Endodontists, and the 2019 Life Membership in the Omicron Kappa Upsilon Dental Fraternity Tau Chapter.

Abstract of lecture

Outcomes of endodontic treatment have been reported for over 60 years with considerable inconsistency, leading to protracted debates on prognosis. Meanwhile, technological advances have changed the way treatment is performed, raising expectations for improved treatment outcomes. Nevertheless, objective assessment of definitive outcomes, using studies consistent with the CURRENT BEST EVIDENCE, suggests that prognosis after endodontic treatment has remained largely unchanged. Thus, the fundamental obstacles to healing of teeth with endodontic disease have yet to be overcome.

This lecture will provide a perspective on endodontic treatment outcomes based on the historic and current best evidence. Anatomic and microbial obstacles to healing will be highlighted in relation to technological advances in endodontic treatment.

Present to future – emerging treatment concepts

Dr Hagay Shemesh

Associate professor & chair
Department of Endodontology
Academic Centre of Dentistry Amsterdam (ACTA)
Amsterdam, The Netherlands

Hagay was born and raised in Rishon-le-Zion, and graduated from the Hebrew University Faculty of Dentistry in Jerusalem in 1990. He graduated from the post-graduate endodontic program in Jerusalem in 2000 and then immigrated to the Netherlands and started teaching the undergraduate endodontic course at the Academic Centre for dentistry Amsterdam (ACTA). He then started his PhD project and graduated in 2009 cum laude from the University of Amsterdam defending his PhD thesis "new insights into the root canal wall". He is now chair of the division of endodontics in ACTA, program director of the post graduate endodontology program in the Netherlands, and is a member of the scientific referee board of the Journal of Endodontics. He is the Dutch representative to the European Society of Endodontology (ESE) and chairman of the scientific committee of the Dutch Endodontic Society. He also works in a private practice limited to endodontics in Amsterdam. Hagay lives in the canal area of Amsterdam.

Abstract of lecture

Endodontic treatment is evolving and new treatment modalities, materials, imaging methods and clinical concepts are posted regularly on media channels, promoted by prominent "influencers" and often supported by the industry. Nevertheless, the outcome of endodontic treatment is not necessarily influenced by these developments. This lecture will critically present a few of these developments, setting them apart from significant conceptual changes that can forever change the future of endodontics.

מושב ג':

פחפ' אלי מכטיי, ד"ר מאיר אדזט, ד"ר טטיאנה אפשטיין, ד"ר מיכאל רסובסקי

האם קרן הלייזר תאיר את דרכנו בטיפול בפריאימפלנטיסיס?

פחפ' איילה שטבהולץ

פחפ' איילה שטבהולץ הינה פריודונטית בכירה במחלקה לפריודונטיה בפקולטה לרפואת שיניים של האוניברסיטה העברית והדסה בירושלים, שם גם למדה וסיימה את לימודיה לתואר DMD בשנת 1980 ואת ההתמחות בפריודונטיה ב-1985. בנוסף להוראת סטודנטים ומתמחים בפריודונטיה לאורך שנים רבות, הייתה חברה בוועדות שונות הן בפקולטה לרפואת שיניים בירושלים והן בפורומים אחרים ומילאה תפקידים חשובים בעשייה הציבורית של רפואת השיניים תוך תרומה לקידומו של המקצוע בישראל. היא כיהנה כיו"ר האיגוד הישראלי לפריודונטיה בשנת 2004, כחברה בוועדה המקצועית לפריודונטיה של המועצה המדעית וכנציגת הר"ש בוועדת הקובלנות של משרד הבריאות, בוועדת הבחנים לבחינות מומחיות בפריודונטיה וכנציגת האיגוד הישראלי לפריודונטיה בפדרציה האירופאית הפריודונטלית (EFP). כיום היא חברה במועצה המדעית שליד ההסתדרות לרפואת שיניים וחברה בוועדת לבחינות הרישוי לרופאי שיניים במשרד הבריאות. במהלך השנים, פרסמה עשרות מאמרים בספרות המקצועית הבינלאומית והינה מרצה מבוקשת המוזמנת להרצות בכינוסים ארציים ובינלאומיים. הייתה שותפה בפיתוח הפריז'צ'פ וכיום מתמקד מחקרה בקשר שבין אורתודונטיה ופריודונטיה וביישום טכנולוגיית הלייזר לשימוש בפריודונטיה ובאימפלנטולוגיה. בנוסף לעיסוקה בתחום האקדמי, תרומתה למחקר ולהכשרת עשרות רופאי שיניים ומתמחים בפריודונטיה, היא גם מנהלת מרפאה פרטית לטיפולים פריודונטליים והשתלות דנטליות בירושלים.

תקציר ההרצאה

העלייה בפופולאריות של שתלים דנטלים כתחליף לשיניים אבודות הביאה לגידול עצום בכמות השתלים שהותקנה בשנים האחרונות בארץ וברחבי העולם. כתוצאה מכך, חלה בהתאם גם עלייה בסיבוכים קצרי וארוכי טווח בעקבות טיפולים אלו. אחד הסיבוכים השכיחים, שמהווה סיכון לאבדן שתלים בטווח הארוך, הוא מחלת הפרי-אימפלנטיסיס ששכיחותה דווחה ב-28-56% מהמטופלים. רוב הטיפולים המוצעים כיום במקרי פרי-אימפלנטיסיס מכוונים להורדת העומס החיידקי בתוך הכיס הנוצר מסביב לשתל ולדה-קונטמינציה של פני שטח השתל כשבמקרים מסויימים יש גם ניסיון לבנות רקמות שאבדו סביב השתלים המטופלים באמצעות אוגמנטציה. טכניקת הלייזר הופכת בשנים האחרונות לכלי עזר מבוקש במרפאת השיניים וצוברת עניין ואהדה הן בקרב הרופאים והן בקרב המטופלים. מכשירי לייזר רבים כמו גם קרני לייזר באורכי גל מגוונים המונחים על ידי פרוטוקולים שונים נמצאים כיום בשימוש בטיפול הדנטלי בכלל ובפרי-אימפלנטיסיס בפרט, כשחלקם בשימוש שאינו משלב הרמת מתלה וחלקם מחייבים הרמת מתלה. מטרת כל אורכי הגל היא ניקוי מירבי של פני שטח השתל. בהרצאה הנוכחית נדון בהתפתחות תופעת הפרי-אימפלנטיסיס וסיבותיה, ההיגיון שבגיוס הלייזר לטיפול במחלה, המלצות לשימוש נכון של הטכנולוגיה והצגת מקרים עם מעקב ארוך טווח.

Update on medication-related Osteonecrosis of the jaws

Dr. James Hupp

Dr. Hupp joined Washington State University's new Elson S. Floyd College of Medicine in 2018 as the Vice Dean for Student and Faculty Experience, having previously served as the Founding Dean of the School of Dental Medicine of East Carolina University in North Carolina. Prior to that leadership role, he was the Dean of the School of Dentistry at the University of Mississippi.

Dr. Hupp served as the chair of oral-maxillofacial surgery at the University of Maryland Medical Center and the University of Medicine and Dentistry of New Jersey (now part of Rutgers University). He also served as oral-maxillofacial surgery residency programs director at those institutions, as well as at the University of Connecticut Health Center. He was also on the faculty of the Department of Surgery at Vanderbilt University Medical School. Throughout his career and leadership positions he remained active in teaching, patient care and scholarly activities.

Dr. Hupp has been the editor-in-chief of the Journal of Oral and Maxillofacial Surgery since 2011. He was a director, officer and then President of the American Board of Oral and Maxillofacial Surgery. He has served on accreditation residency review committees and in a number of roles related to residency program, as well as school and medical center accreditation. He continues to author numerous textbooks, book chapters and articles.

Dr. Hupp received his BS degree in biological sciences from the University of California, Irvine, and then went on to Harvard School of Dental Medicine, receiving his DMD cum laude. He completed his MD and surgical training at the University of Connecticut, followed by internal medicine residency at the Harbor-UCLA Medical Center. He later went on to earn a law degree at Rutgers University and his MBA at Loyola University of Maryland.

Dr. Hupp has been a Fellow of the American College of Surgeons since 1995, and is also a Fellow of the American and International Colleges of Dentistry.

Abstract of lecture

Medication-related osteonecrosis of the jaws (MRONJ) is a devastating side effect of several commonly used medications used to decrease bone resorption seen with osteoporosis and metastatic malignancies. It has also been seen with other drugs used to manage cancers via anti-angiogenic mechanisms. Although MRONJ is relatively infrequent, when it does occur patients usually suffer progressively worsening pain and tissue breakdown that are challenging to treat. Dental professionalisms can play an important role in helping limit the likelihood of MRONJ, recognize its presence, and in helping manage the condition should it arise. This presentation is designed to help update dental professionals on MRONJ, including new concepts of pathophysiology, prevention and treatment.

קלסיפיקציה של כאב אורופציאלי: שיפור עבור המטופלים שלנו?

Dr. Rafael Benoliel

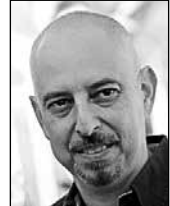
Dr. Benoliel is the current Professor and Director at the Center for Orofacial Pain and Temporomandibular Disorders at Rutgers School of Dental Medicine. He also serves as the Associate Dean for Research. Dr. Benoliel completed his dental training with honors and distinction at the University of London, in the United Kingdom. Following 2 years of training in Oral and Maxillofacial Surgery he completed formal Oral Medicine training and subsequently concentrated on orofacial pain. His training in orofacial pain was under the mentorship of Dr. Yair Sharav. In 1997-1998 he served as Research Associate, learning basic research at the Unit of Neuronal Gene Expression at the NIDCR, NIH, Bethesda under the tutorship of Dr. Michael Iadarola. Has served as Chair of the Department of Oral Medicine, in the Dental Faculty at Hadassah-Hebrew University. And joined the Dental School at Rutgers in June 2013. Dr. Benoliel has published extensively on the subject of clinical phenotypes of orofacial pain and their interface with headache. Published over 130 papers, 35 chapters and co-edited the award-winning textbook "Orofacial Pain and Headache" published in 2011. His research is focused on identification and management of facial and head pain and at a "Headache basic research level on trigeminal neuropathies. He serves on the editorial board of several leading journals including as Associate Editor in Cephalalgia and in PAIN and is presently the Editor-in-Chief of the Journal of Oral and Facial Pain and Headache. He continues to serve in many scientific committees including the Classification Committees of the International Headache Society, the joint IASP/WHO classification workforce classifying chronic pain for ICD-11, and the Research Diagnostic Criteria for Temporomandibular Disorders.

תקציר ההרצאה

בהרצאה אתאר את העבודה רבת שנים שהובילה לקלסיפיקציה הראשונה של כאב אורופציאלי. הקלסיפיקציה תפורסם בעיתונות המדעית בקרוב ומתייחסת לכאב ממקור דנטואלובואולרי, הפרעות טמפורומנדיבולריות ונירוספיות. בנוסף הקלסיפיקציה עושה סדר בביטויים של כאבי ראש באזור האורופציאלי. בסיכום אתייחס לשאלה האם קליסיפיקציות הן מועילות למטופלים שלנו? דהיינו האם הן משפרות תוצאות הטיפול?

אסטרטגיות טיפוליות לתפקוד לקוי של בלוטות הרוק: הווה ועתיד

פרופ' דורון אפרמיאן

פרופ' אפרמיאן בעל תואר פרופסור מן המניין באוניברסיטה העברית ומכהן כמנהל המחלקה לרפואת הפה, סדציה ודימות מקסילופציאלי בפקולטה לרפואת שיניים במרכז הרפואי הדסה. משמש כחוקר עמית במכוני הבריאות של ארה"ב וכיהן כפרופסור אורח בבית הספר להנדסה ומדע שימושי באוניברסיטת הרווארד. עיקר עיסוקו הקליני ההוראתי והמחקרי הוא בלוטות הרוק והרוק שבמסגרת זו והוא פרסם יותר מ-250 מאמרים תקצירים ופרקים בספרים. פרופ' אפרמיאן עורך וסוקר בעשרות עיתונים מקצועיים ומוזמן כמרצה אורח ונחשב כמוביל דעה בתחומו בארץ ובעולם.

תקציר ההרצאה

תפקוד לקוי של בלוטות הרוק מוביל לפגיעה ברקמות הפה. ההרצאה תסקור את מגוון הטיפולים הקיימים היום ואת המחקרים והאסטרטגיות הטיפוליות המובילות היום בארץ ובעולם.

מושב ד':

ד"ר אמיר שוסטר, ד"ר שאול לין, ד"ר אלכס מאכניסון, ד"ר אבי אהרנוביץ,

Orthognatic surgery as part of preprosthetic dental work-up

ד"ר עימאד אבו אל נעאג'

מנהל המחלקה לכירורגיית הפה והלסתות בבית החולים ע"ש ברוך פדה פוריה. מרצה בכיר קליני בפקולטה לרפואה בגליל בר אילן. בעל מומחיות בתחום כירורגיית פה ולסת מבית חולים רמב"ם שמסונף לפקולטה לרפואה של הטכניון בחיפה. עד לאחרונה, ד"ר אבו אל נעאג' הינו רופא בכיר במחלקה לכירורגיית פה ולסתות בבית חולים רמב"ם במשך 14 שנים ופרופסור משנה קליני בפקולטה לרפואה של הטכניון.

עוסק בעיקר בכירורגיה אונקולוגית ובכירורגיה משחזרת במקרים של גידולים שפירים וממאירים באזור הראש והצוואר. כמו כן, מטפל בעיוותי פנים ולסתות (כירורגיה אורטוגנטית, שסעים), טראומות מורכבות של הפנים וניתוחים פה פרוטטים.

השתלם בכירורגיה אונקולוגית ובכירורגיה משחזרת באזור ראש צוואר במחלקה לכירורגיית פה ולסתות ופלסטיקה בבית החולים האוניברסיטאי בדיז'ון, צרפת. כמו כן עבר השתלמויות רבות בתחום התמחותו בגרמניה, אנגליה וצרפת. ד"ר אבו אל נעאג' חבר באיגודים מקצועיים בארץ ובעולם. מכהן כבוחן בבחינות המועצה המדעית לתואר מומחה במקצוע כירורגיית פה ולסתות.

פרסם מעל 70 מאמרים בעיתונות בינלאומית וארצית, השתתף באופן פעיל בעשרות כנסים מדעיים ברחבי הארץ והעולם.

תקציר ההרצאה

תחומי מחקר:

שיטות טיפול שונות בשחזור פונקציונאלי ואנטומי לאחר כריתות אונקולוגיות נרחבות בעקבות גידולים שפירים וממאירים באזור ראש צוואר.

בדיקת דרכי פיזור התאים הממאירים בסרטן הפה ובדיקת הצורך בביתור צווארי.

מחקר בסיסי העוסק בהתבטאות חלבונים ווירוסים שונים בסרטן הפה.

מחקר קליני בטיפול בשברי פנים מורכבים בילדים ובמבוגרים.

מחקר קליני בטיפול בדרכי אוויר בשברי פנים מורכבים במבוגרים.

טיפול אנטי-אינפקטיבי: עבר, הווה ועתיד.

ד"ר שלמה ויה

סיים לימודי רפואת שיניים בפקולטה לרפואת שיניים בירושלים בשנת 1985, שירת בצה"ל במסגרת העתודה האקדמית, התמחה בפריודונטיה במחלקה לפריודונטיה בפקולטה לרפואת שיניים בירושלים בין השנים 1990-1994. החל משנת 1996 בעל מרפאה פרטית המוגבלת לפריודונטיה ושתלים בראשון לציון. חבר ועד האיגוד בשנים 2004-2009, יו"ר האיגוד בשנים 2007-2008, הדרכת מתמחים בשנים 2004-2013 במחלקה לפריודונטיה בפקולטה לרפואת שיניים בירושלים ומנהל את תכנית ההתמחות בפריודונטיה במכון לרפואת השיניים של צה"ל בתל-השומר משנת 2015.

תקציר ההרצאה

השלב הראשון בטיפול בפריודונטיטיס הוא הטיפול האנטי-אינפקטיבי שכולל: הדרכה בהיגיינה אוראלית והטריה על ותת חניכית. בעבר נתפש שלב זה כשלב טרום-ניתוחי ואף נקרא הכנה ראשונית. כיום, אנו מבינים שטיפול אנטי-אינפקטיבי שמטרתו העיקרית הורדת העומס החיידקי בכיסי החניכיים, עשוי במקרים רבים ובניהול נכון, למנוע צורך בטיפול פריודונטאלי כירורגי ולהיות הטיפול במחלה.

במהלך ההרצאה יסקרו השיטות השונות לביצוע טיפול אנטי-אינפקטיבי, השימוש בתכשירים שונים לשחרור מושהה ואנטיביוטיקה סיסטמית כעזר לטיפול. כמו כן, יודגמו התוצאות של טיפול כזה בטווח הקצר והארוך.

תכנון דיגיטאלי וביצוע של העמסה מיידית בהרדמה כללית

ד"ר דורון חיים

מנהל האגף הדנטלי מרכז רפואי "שמיר-אסף הרופא", מסונף לבית הספר לרפואת שיניים ע"ש מוריס וגבריאלה גולדשלגר, אוניברסיטת תל-אביב
יו"ר העמותה לרפואת שיניים ניידת ע"ש פרופ' אדי א. גרפונקל
יו"ר האיגוד הישראלי לרפואת שיניים דיגיטאלית ונתמכת מחשב

חבר במועצה המדעית שליד ההסתדרות לרפואת שיניים בישראל

פרופ' חבר בבית ספר לרפואת שיניים "יאשי", רומניה

SIRONA מטעם חברת CEREC TRAINER

מנהל אגף המסונף לבית הספר לרפואת שיניים ע"ש מוריס וגבריאלה גולדשלגר, אוניברסיטת תל-אביב

תקציר ההרצאה

התפתחות הטכנולוגיה וחדירתה לכל תחומי רפואת השיניים בקצב מסחרר פותחת פתח להענקת טיפולים מורכבים לאוכלוסיית מטופלים מורכבת, ע"י תכנון המקרה מראש וצפי התוצאה הסופית עוד טרם התחלת הטיפול. הרצאה זו תתמקד בתכנון שיקום לסתות שלמות מחוסרות שיניים או עם שיניים אבודות תוך שימוש בתכנון הכירורגיה והשיקום ע"י ייצור סד כירורגי ושיקום מעבר מוברג המתוכננים מראש. נעבור על מקרים קליניים משלב התכנון ועד לביצוע בפועל במטופלים תחת הרדמה כללית.

Biomechanical considerations for long-term implant-restorations

שרידות לטווח ארוך של שיקום נתמך שתלים – שיקולים ביומכניים

פרופ' יוסי ניסן

מומחה בשיקום- הפה. סיים את לימודי רפואת השיניים וההתמחות בשיקום הפה באוניברסיטת תל-אביב. מנהל תחום שיקום-הפה ושיקום ע"ג שתלים (משנת 2014), במרכז הרפואי רבין (בילינסון), פ"ת.

פרופ' ניסן הינו חבר סגל המחלקה לשיקום- הפה באוניברסיטת תל-אביב (משנת 1992) בדרגת פרופסור חב. שימש כמרכז המחלקה, מנהל תוכנית ההתמחות ואחראי-קליני בתוכנית ההתמחות בשיקום-הפה (1998-2009). בין השנים 1995-2009 תפקד כחבר ומנהל היחידה לשיקום ע"ג שתלים באוניברסיטת ת"א. פרופ' ניסן משמש כיו"ר הוועדה המקצועית הארצית בשיקום-הפה ואחראי בחינות ההתמחות הארציות בשיקום הפה מטעם המועצה המדעית של ההסתדרות לרפואת שיניים ומשרד הבריאות. כמו כן מכהן (משנת 2011) כיו"ר האיגוד הישראלי לרפואת שיניים נתמכת שתלים.

בין השנים 1999-2005 כיהן כחבר- ועד ויו"ר האיגוד הישראלי לשיקום- הפה. פרופ' ניסן פרסם כ- 100 מאמרים מדעיים בספרות המקצועית בארץ ובעולם, וכתב ספר וכ-8 פרקים בספרים בתחום שיקום הפה והשתלות דנטליות. הנחה ומנחה עשרות תלמידי מחקר - סטודנטים ומתמחים- בתחום שיקום הפה. משמש כסוקר וחבר בצוות העורכים במספר כתבי-עת בינלאומיים. תחומי המחקר העיקריים כוללים - היבטים ביו מכאניים בשיקום ע"ג שיניים ושתלים דנטלים, בנושאים אלו מרצה ואחראי על קורסים בארץ ובעולם.

Abstract of lecture

Implant support Prosthesis is a popular Procedure since Osseointegration became predictable process. Biological and Biomechanical complications leading to late stages implant failures seems to be a common situation In Implant-supported prostheses. A major sign is MBL (marginal bone loss) which results in aesthetic and functional complications.

The purpose of the presentation is to demonstrate the potential of Biomechanical complications. Clinical and In vitro studies and cases will exemplify the possibilities of minimizing late stage implants failures. Subjects such as: Prosthetic design (platform – switching), Splinted vs. Unsplinted ISP, Occlusal considerations (occlusal table & occlusal forces distribution), Bio- Restorative technique (One – time abutment placement), will be discuss. Advantages, disadvantages and potential solutions will be emphasized in order to achieve a long term implant-supported restorations.

Microsurgery and Er-Yag laser therapy in synergy for minimal invasive dentistry

ד"ר בנרד דהן

ד"ר דהן סיים את לימודי רפואת השיניים בטולוז (צרפת) בשנת 1976 לאחר קבלת התמחותו במרטיי (בשנת 1978) בתחום הפריודונטיה, עלה ארצה עם משפחתו (1979). ד"ר דהן עבר השתלמות בבוסטון (1984) ומאז חזרתו לארץ, מחזיק מרפאה פרטית בחיפה, העוסקת בתחום רפואת חניכיים והשתלות עם אוריינטציה לאסתטיקה. ד"ר דהן הינו המייסד של "מרפאת מומחים מוריה" ו-"PERIOTEAM 78", צוות הנותן מענה בכל תחומי רפואת השיניים. ד"ר דהן מתמקד בשנים האחרונות בתחום הגרציות עצם, אימפלנטולוגיה, מיקרוכירורגיה וטיפול לייזר. כיום, הוא אחראי על מרכז הכשרת הרופאים-THE PRIVATE ACADEMY בחיפה. ד"ר דהן עבר הכשרה בתחום היפנוזה באוניברסיטת תל אביב ולאחרונה MASTERSHIP בלייזר ב-AACHEN אוניברסיטה בגרמניה, בנושא שימוש בלייזר ברפואת השיניים. ד"ר דהן נוהג להרצאות בארץ ובחו"ל והינו חבר באגודים שונים: .The Israeli Association of Periodontology and Osseointegration .The European Federation of Periodontology .The Association of Microscope Enhanced Dentistry .The American Academy of Periodontology

תקציר ההרצאה

בימינו מתארכת תוחלת החיים ומטופלינו יותר ויותר בשמירה על איכות חיים. רפואת השיניים למדה ומיישמת צורך זה בזכות טיפולים זעיר פולשניים וע"י שימוש בטכנולוגיות חדשניות. לפני יותר מ-20 שנה, ד"ר Dennis Shannelec, אביהמיקרוכירורגיה הפריודונטלית בעולם, פתח לפנינו אופקים חדשים בזכות הגדלת שדה הראייה, דבר המאפשר תוצאות יותר מדויקות ופחות פולשניות. במקביל, בעשור האחרון, השימוש בלייזר מסוג "Erbiuim YAG" ברפואת השיניים, תרם רבות בשיפור האקט הכירורגי. יכולת ההכוונה האינסופית של הפרמטרים של הקרן, מאפשרת השגת תוצאות מרביות בכירורגיה. השילוב של שתי הטכנולוגיות, מיקרוכירורגיה ולייזר, הפועלות בסינרגיה, מאפשר דיוק רב, אספקת דם מוגברת, פחות טראומה ויותר אסתטיקה. המצגת תלווה בהצגת מקרים וסרטונים מקצועיים.

האספקט הקליני בפשרה וסקולרית ועיוורון לאחר הזרקות חומצה היאלורונית לפנים

ד"ר גיא שרפי

מומחה לכירורגיית פה ולסתות, סיים את לימודי רפואת השיניים באוניברסיטת סמלויס בבודפשט שבהונגריה. המשיך את לימודיו בהתמחות בכירורגיית פה ולסתות בבית חולים הדסה בירושלים. כיום ד"ר שרפי הינו רופא בכיר במחלקה לכירורגיית פה ולסתות בהדסה עין כרם. ד"ר שרפי מספק שירותי כירורגיית פה ולסתות במרפאות השונות ברחבי הארץ בתחום ההשתלות ורגנציית העצם.

ד"ר שרפי עוסק גם בתחום הטיפולים האסתטיים מזה שנים. צבר ניסיון רב בתחום ההזרקות להשבת נפחים, פיסול פנים, ומילוי קמטים. השתלם במכללה האירופאית לרפואה אסתטית (ECAMS), בפיסול פנים.

תקציר ההרצאה

בעשור האחרון, הזרקות חומרי מילוי לפנים הפכו לאלטרנטיבה פופולארית להתחדשות העור יותר מההתערבות הכירורגית (FACE LIFT). למרות זאת, ככל שגוברת הדרישה לאוגמנטציה של הרקמה הרכה, כך עולה אחוז הסיבוכים, גם בקרב מזריקים מיומנים ואף ישנם מקרים רבים שאינם מדווחים. הסיבוכים בהזרקות חומרי מילוי מתחלק לשלוש קבוצות:

סיבוכים מזעריים עם סימנים מוקדמים כמו שטפי דם, נפיחות, אריתמה, שהינם יחסית שכיחים ונחשבים לסיבוכים הפיכים.

סיבוכים משמעותיים יותר הכוללים תיקון יתה, אסימטריה, נראות של חומר המילוי ויצירת גרנולומה בעור. הסיבוכים החמורים ביותר יכולים לגרום לבעיות ראייה עד עיוורון, נמק של העור, תגובה אנפילקטית ואפילו מוות. הסיבוכים החמורים בד"כ נגרמים משנית להרס לא מכוון או קנולציה של כלי הדם. מעיכה חוץ וסקולרית או חסימה תוך וסקולרית מתוארים בספרות.

הבנה יסודית של האנטומיה של כלי הדם בפנים הינה משמעותית וחשובה לפני הזרקות חומרי המילוי, לכן כשמזריקים לתוך הלחי, אזור אינפראורביטלי או פריאורביטלי, נדרש לדעת היטב את כלי הדם הראשיים וההסתעפויות שלהם כדי למנוע אפשרות של סיבוכים.

קנבינואידיים – תרופה חדשה ברפואת השיניים

ד"ר בלאל כיפאח

מומחה לכירורגיית פה ולסת, המחלקה לכירורגיית פה ולסת, המרכז הרפואי הדסה עין כרם. דוקטורנט, בית ספר לרוקחות, פקולטה לרפואה, האוניברסיטה העברית בירושלים. בוגר הפקולטה לרפואת שיניים של האוניברסיטה העברית והדסה בירושלים בשנת 1999. בשנת 2008 סיים את תכנית ההתמחות בכירורגיית פה ולסת, בבית החולים ע"ש שיבא. בשנת 2008 הצטרף כחבר בסגל המחלקה לכירורגיית פה ולסת, במרכז הרפואי הדסה עין כרם. בשנת 2017 החל לימודיו לתואר שלישי באוניברסיטה העברית, נושא המחקר: השפעות של תמציות צמח הקנאביס על מחלות אורליות וסרטן הפה.

תקציר ההרצאה

בהרצאה תינתן סקירה על צמח הקנאביס והמערכת האנדוקנבינואידית והשפעותיהם על תהליכי בריאות וחולי במערכות הגוף השונות בכלל ועל חלל הפה ומחלות אורליות בפרט. ההרצאה תציג כיווני מחקר חדשים לפיתוח טיפולים למחלת סרטן הפה.

הרדמה כללית ברפואת שיניים לילדים: תובנות חדשות

פרופ' בני פרץ

פרופסור מן המניין ברפואת שיניים לילדים בביה"ס לרפואת שיניים ע"ש מוריס וגבריאלה גולדשלגר באוניברסיטת תל אביב. מנהל תכנית ההתמחות ולשעבר ראש המחלקה לרפואת שיניים לילדים באוניברסיטת תל אביב. בין השנים 1979 - 2005, היה חבר סגל המחלקה לרפואת שיניים לילדים בביה"ס לרפואת שיניים בהדסה בירושלים. בין השנים 1987 - 1989, נמנה על סגל ההוראה בבית הספר לרפואת שיניים של אוניברסיטת ניו-יורק. פרסם למעלה מ-150 מאמרים בכתבי עת מדעיים בינלאומיים וכן השתתף בכתיבת ספרים בנושאים רפואת שיניים לילדים. מרצה מבוקש בכנסים בינלאומיים רבים. בשנת 2005 כיהן כמזכיר החטיבה הישראלית של האיגוד הבינלאומי למחקר דנטלי. נמנה על חברי המערכת במספר כתבי עת מדעיים בינלאומיים.

עורך "רפואת הפה והשיניים", עיתון ההסתדרות לרפואת שיניים בישראל, ושל Dental Tribune הישראלי. חבר המועצה המדעית של ההסתדרות לרפואת שיניים בישראל מאז שנת 1995, ומכהן כיו"ר וועדת הערר של המועצה המדעית.

תקציר ההרצאה

בדצמבר 2016 התבשרנו בעיתון הארץ כי מנהל המזון והתרופות האמריקאי (FDA) מזהיר כי הרדמה כללית מעל שעתיים בניתוחי ילדים עד גיל 3 שנים ונשים הרות עלול לפגוע בהתפתחות התקינה של המוח אצל הפעוטות המנותחים ואצל העוברים. כפועל יוצא, ממליץ ה-FDA לדחות ככל הניתן ניתוחים לא דחופים למטופלים אלו. זוהי הצהרה מהפכנית שמשמעותה משליכה לרוחב על כל המקצועות הרפואיים בהם מבוצעים ניתוחים או פרוצדורות תחת הרדמה כללית ובכלל זה כמובן רפואת השיניים. אלפי טיפולי שיניים בהרדמה נעשים בילדים, חלקם הגדול בפעוטות מתחת לגיל שלוש שנים. שאלה הנשאלת היא האם הטיפול האלקטיבי בו נראים מוקדי עששת "באנאליים" במספר שיניים תחת הרדמה הוא הכרחי. התפיסה שיש לבצע טיפול כוללני ואופרטיבי בכל מטופל צעיר רווחת, ובמיוחד אם הטיפול נעשה תחת הרדמה כללית. וכך מוקד עששת בוקלי קטן ("באנאלי") נמצא באותה עדיפות לטיפול כמו מוקד עששת נרחב שהרס את מרבית הכותרת. לפיכך, הטיפול המצטבר בפעוט יכלול גם את מוקד העששת הקטן וגם את המוקד הנרחב. יכול להיות גם שתוספת הזמן לביצוע הטיפול במוקד הקטן תגרום להתמשכות הטיפול אל מעבר לשעתיים. קהיליית רופאי השיניים לילדים ורופאי השיניים בכלל חייבת להביא את הנתונים הללו במערכת השיקולים לקבלת החלטה אם לבצע טיפול שיניים לפעוט תחת הרדמה כללית.

למקרא הצהרת ה-FDA עולות מספר נקודות: האם במקום לחשוב על קונצפטים טיפוליים (כמו בשיטת ה-ART [Atraumatic restorative treatment]) למשל שהוצעה לפני שנים רבות) השונים מהקונבנציה המקובלת (טיפול כוללני בלבד) האצבע על הדק ההרדמה הכללית קלה מדי? האם אפשר באמת לדחות את הטיפול לגיל מאוחר יותר? במקרה של מוקדי עששת גדולים וקטנים בפי המטופל הצעיר, האם חובה לבצע טיפול כוללני בכל מקרי העששת בבחינת ייקוב הדין את ההר?

האם גיל 3 הוא גיל אבסולוטי וממנו ואילך ניתן לבצע טיפולים בהרדמה כללית גם מעבר לשעתיים? האם שעתיים הם הקו החוצה בין טיפול בטוח לבין טיפול בסיכון בהרדמה? מי לידנו יתקע שגם שעה וחצי של טיפול, או גיל 4 לא מהווים מגבלות? בהרצאה תובא הצעה לשינוי פרדיגמה קרי הימנעות מהרדמה כללית באמצעות תכשירים חדשים ישנים הקיימים בשוק על פי מודל הקיים בהולנד.

רפואת חניכיים מותאמת אישית – האם אנחנו שם?

פרופ' ליאור שפירא

מכהן כמנהל המחלקה לפריודונטיה בפקולטה לרפואת שיניים של הדסה והאוניברסיטה העברית בירושלים מאז שנת 2007, כראש "הקתדרה למחקר קליני פריודונטלי על שם בטי ודי. וולטר כהן", וכן כפרופסור מן המניין בפריודונטיה. הוא כיום גם סגן-הדיקן לעניינים אקדמיים, ו"נשיא נבחר" של הפדרציה האירופאית לפריודונטיה.

פרופ' שפירא סיים את הפקולטה לרפואת שיניים בירושלים בשנת 1986, ואת ההתמחות בפריודונטיה ב-1991. כמו כן סיים תואר Ph.D. בנושא "פתוגנזה של מחלות פריודונטאליות". לאחר שנתיים השתלמות במרכז הרפואי איסטמן באוניברסיטת רוצ'סטר, בארה"ב, חזר לירושלים, וכיהן כמרכז תוכנית ההתמחות בפריודונטיה במשך 6 שנים, עד שקיבל את ניהול המחלקה. פרופ' שפירא כיהן כנשיא האיגוד הישראלי לפריודונטיה בשנת 2002. מחקריו של פרופ' שפירא מתמקדים במנגנוני הדלקת של המחלה הפריודונטאלית ופריאיימפליטיס. הוא פרסם מעל ל-100 מאמרים מדעיים ומכהן במערכות של העיתונים Journal of Clinical Periodontology ו-Journal of Periodontology.

השפעת עבודתו המחקרית של פרופ' שפירא זכתה להכרה בינלאומית על ידי מספר פרסים ויקרתיים: פרס "טבע" (1996), פרס Rizzo (קבוצת מחקר בפריודונטיה IADR (1999), פרס Sunstar (2003) ולבסוף "Distinguish Scientist Award in Periodontal Research" של ה-IADR בשנת 2009.

תקציר ההרצאה

ב-30 השנים האחרונות, חלו שינויים רבים ברפואה בכלל וברפואת שיניים בפרט. התפתחויות ביולוגיות וטכנולוגיות שינו את פני הרפואה המודרנית והמגמה כיום היא של מתן טיפולים רפואיים "מותאמים אישית", זאת כגישה משלימה לרפואה המבוססת מדעית. הרובד הדנטלי נחשב מזה עשרות שנים כגורם הראשוני למחלת חניכיים והוא עדיין כזה. ברמת אוכלוסייה, שיפור בהיגיינה האוראלית אכן מביא לירידה מקבילה בנפיצות פריודונטיטיס, אך מצד שני, אנו מזהים עליה ברמת הנפיצות של מחלת החניכיים החמורה, הפוגעת בפלח אוכלוסייה קטן ומסכנת את המשכן. המחקר המדעי הגיע בשנים האחרונות להבנה עמוקה יותר של המנגנונים הביולוגיים המובילים למחלת החניכיים, והוא בתחילת דרכו להבנה של מנגנוני מחלת הפריאיימפליטיס, המטרידה את כלנו. מחקרים אלו מצביעים על כך כי לא כל האנשים דומים ביולוגית - לאנשים שונים יש נטייה שונה למחלות - ובהתאם, גם הטיפול צריך להיות מותאם לפרופיל האישי. התאמה של תוכניות טיפול ותוכניות מניעה ספציפיות לכל חולה היא הגישה הטובה ביותר, והגישה של "שיטה אחת עבור כולם" הינה פחות יעילה. בהרצאה נראה איך למדנו למפות את גורמי הסיכון האינדיבידואלים למחלת חניכיים, ובאיזה כלים אנו יכולים להשתמש על מנת לבחור את הטיפול האישי המתאים למטופלים שלנו.

מושב ו':

ד"ר עימאד אבו אל נעאג', ד"ר אורלי ניר שפירא, ד"ר קובי מוריץ, ד"ר אנדה כפיר

The reform in dental care in Israel

Prof. Shlomo Zusman

Shlomo Zusman received a D.M.D. from the Hebrew University of Jerusalem in 1979. From 1980 till 1994 he was principal in a private practice in Ashkelon. A WHO fellowship enabled him to study at University College London where he received an M.Sc. in Dental Public Health in 1988 and obtained a Diploma in DPH from the Royal College of Surgeons. Since 1990 he is a specialist in Dental Public Health. In 1995 he received a Masters in Public Administration at Harvard University as a Wexner fellow.

Since 1998, Prof Zusman is Chief Dental Officer at the Ministry of Health where he was previously Deputy Director of Dental Health. Earlier in his career, he served as the district dental officer for Ashkelon and as dental officer at MoH. Prof. Zusman was very active within the National Examining Board, designing and implementing licensing exams in dentistry, dental hygiene and dental technology, improving professional human resource in dentistry, and in dental public health. He was instrumental in planning and in successful implementation of the reform in dental care in 2010. He trained numerous specialists in Dental Public Health and has published extensively in his field. He is a visiting Lecturer at Tel Aviv, Ben Gurion, and Hebrew Universities. In 2017 he was appointed Clinical Associate Professor in Dental Public Health at Hebrew University.

Abstract of lecture

Until the 90's, dental care in Israel was mainly privately funded and delivered. Private funding was about 95% of the national expenditure on dental health, and the Israeli expenditure was high: about 10% of total health care expenditure was on dental care.

The National Health Insurance Law (NHIL) enacted in 1995 provides a comprehensive basket of medical services to all permanent residents. It is provided by 4 nonprofit organizations (HMOs) which have to cater for secondary and tertiary care too. It did not have a large effect on the dental system as only very limited dental care was included in the basket of services for special needs groups e.g. oncology patients, maxillofacial surgery in cases of trauma and neoplasms.

There are plenty of licensed professional personnel. Dentist density per population is high, especially for the demand which is lower than in Western European countries. Hardly 9% of the dentists are specialists, while among medical professionals about half are.

Expenditure on dental care is high and most of it was paid out of pocket. Dentists were mainly paid FFS.

In 2010 a fundamental reform in the provision of dental care was implemented, preventive and restorative care was included in the basket of services for children. The entitlement age went up and will reach 18 on 1/1/2019.

Inclusion of dental care for elderly, from 75years of age started on 1/1/2019.

Was the reform a sectorial initiative or was the dental system ripe for a change? This and the stages of the reform will be discussed.

מתיקון נזקים למניעה וטיפול בגורמים : אימוץ גישות חדשניות

Prof. Ervin Weiss

Ervin Weiss graduated from the Dental School in Jerusalem (DMD) cum laude. After serving in the Israeli army for 5 years, he joined Tel Aviv University School of Dental Medicine. For three years he was a visiting fellow at NIDCR, NIH, Bethesda, USA. He received his certificate of specialist in Prosthodontics in 1992 and became Associate Professor in Restorative Dentistry.

Prof. Weiss served as Chairman of the Israeli Society of Oral Rehabilitation and Chairman of the Israeli division of the IADR. In 2000 he moved to the Hebrew University-Hadassah Faculty of Dental Medicine as Head of Department of Prosthodontics and nominated Professor in Oral Rehabilitation. In 2014, he became the Head of School of Dental Medicine in Tel Aviv University. Prof. Weiss has published over 170 articles and he filed numerous patents in the fields of microbiology and dentistry.

Prof. Ervin Weiss is the founder, CTO and Chairman of Nobio.

Prof. Weiss is running a private practice in Tel Aviv.

תקציר ההרצאה

מזה עשרות שנים לא חל שינוי משמעותי בגישה הטיפולית מקצועית ברפואת שיניים. רוב הפרוצדורות הדנטליות המתבצעות במרפאה הן פרוצדורות מתקנות נזקים. רוב הגישות העכשוויות, מנסות להתמודד עם גורמי המחלה ולהקדים ולמנוע את הנזקים העתידיים. הביופילם הדנטלי- הפלאק, הוא בין הגורמים הראשיים לשתי המחלות הנפוצות ביותר בחלל הפה ובמין האנושי בכלל, עששת ודלקות בחניכיים. רפואת שיניים מינימלית, רפואת שיניים מותאמת אישית, רפואת שיניים דיגיטלית, שימוש בחומרים דנטליים בעלי יכולת ריפוי ו/או מניעה הן רק חלק מהגישות העכשוויות שהולכות ותופסות חלק מתוכנית הטיפול שאנחנו יכולים להציע למטופלינו. הטכנולוגיות והגישות האלה הגיעו לבשלות חלקית בלבד ובהתאם גם החדירה שלהם לעבודה רוטינית בקליניקה היא איטית מאד. בהרצאה נסקור את הגישות החדשניות הללו ונעריך את סיכוייהן לשנות את המקצוע מהקצה אל הקצה.

תובנות עדכניות ב-Perimplantitis: פנינו לאן?

פרופ' יעל חורי חדד

פרופ' יעל חורי-חדד, DMD, PhD, מכהנת כמנהלת המחלקה לשיקום הפה בפקולטה לרפואת שיניים של האוניברסיטה העברית והדסה בירושלים. סיימה את לימודיה בשנת 1994 בפקולטה לרפואת שיניים בירושלים. בין השנים 1995-2002 השתתפה וסיימה בהצטיינות תוכנית ייחודית המשלבת התמחות בשיקום הפה ולימודים לתואר PhD בנושא הפתוגנזה של מחלת חניכיים. מאז ועד היום היא במשרה אקדמית מלאה במחלקה לשיקום הפה בירושלים. משנת 2011 מכהנת כיו"ר המרכז המזרח תיכוני לחינוך דנטלי ע"ש וולטר כהן וכיהנה כנשיאה של האיגוד הישראלי למחקר דנטלי. פרופ' חורי-חדד פרסמה מעל 60 עבודות מחקר, והציגה עשרות עבודות מחקר והרצאות בארץ ובעולם שעל חלקם זכתה בפרסים בינלאומיים. עבודותיה עוסקות בנושאים הקשורים למנגנוני הדלקת של מחלות חניכיים והבנת הרקע הגנטי והמיקרוביאלי של המחלה והקשר שלהם למחלות סיסטמיות.

תקציר ההרצאה

מחלת השתל-PERIIMPLANTITIS מהווה היום אתגר קשה בפני רופאי השיניים. למרות המחקרים הרבים המתפרסמים בנושא חדשות לבקרים, האטיולוגיה והפתוגנזה של המחלה אינם ברורים עדיין ואופציות הטיפול העומדות היום בפני הרופא אינם מספקים וברובם אינם מוכחים כיעילים. ההבנה היום שמוקדי זיהום הקיימים בחלל הפה במצב של מחלת חניכיים ומחלת השתל יכולים להשפיע על הבריאות הסיסטמית של המטופלים וכן ההבנה ששתלי טיטניום מסוגלים לשחרר חומרים שונים עם פוטנציאל של אפקט סיסטמי דורשים מאיתנו התייחסות רצינית בחשיבה על דרכי טיפול ומניעה של PERIIMPLANTITIS, וחשיבה מחודשת על שיקום נתמך שתלים אצל המטופלים שלנו. ההרצאה תתמקד בגורמים הידועים לנו היום כגורמי סיכון במחלה ובאופציות חדשניות לטיפול ומניעה.

מושב ז':

פחפ' בני פרץ, פחפ' אילנה ברין, פחפ' ליאור שפירא, ד"ר אלכס קורן

התחל עם הסוף בראש! אורתודונטיה כחלק מהטיפול הרב תחומי בשיניים קדמיות חסרות בצעירים

Prof. Stella Chaushu

Dr. Stella Chaushu is Professor and Chairperson of Department of Orthodontics, Hebrew University-Hadassah School of Dental Medicine, Jerusalem, Israel.

She is the coordinator of three different clinical fields in the department: adult orthodontics, orthodontic treatment for impacted teeth and treatment of Special Needs children. Dr. Chaushu also has a PhD degree in immunology. Her basic science research focuses on the relationship between dentistry and immunology: the role of the immune system in periodontal disease and in orthodontic tooth movement.

The results of her clinical and research activities have been published in over 100 articles in international refereed journals and in 6 chapters in books. She received several competitive grants and awards, including the prestigious Dewel award, given for the highest-ranked clinical research published in the American Journal of Orthodontics and Dentofacial Orthopedics and of Orthodontics in 2015.

Dr. Chaushu is a member of the Editorial Board of American Journal of Orthodontics and Dentofacial Orthopedics, Associate Editor of Progress in Orthodontics and reviews manuscripts for many international journals. Invited speaker at the national orthodontic congresses of U.S.A., Ireland, Belgium, Netherlands, Denmark, Greece, Australia, Austria, Cyprus, Switzerland, Germany, Poland, Turkey, Italy, Romania, India, Portugal, Poland, Russia, Canada, Czech Republic. She presents lectures and courses internationally on the various aspects related to impacted teeth, the orthodontic-periodontic interface and the delivery of orthodontic treatment to special needs children.

תקציר ההרצאה

טיפול בשיניים קדמיות חסרות מלידה או אחרי טראומה בילדים ומתבגרים מהווה אתגר אורתודונטי שיקומי כירורגי ואנדודונטלי גם לרופאים המנוסים ביותר. ניתן לשקול אלטרנטיבות כגון סגירת רווח השן החסרה ע"י אורתודונטיה, ביצוע אוטוטרנספלנטציה במקום השן החסרה, או פתיחה ושמירת המקום של השן החסרה עד לשיקום הסופי בסיום הגדילה הסקלטלית. הבחירה תלויה של הטיפול האופטימלי במספר גורמים, אך המשותף לכל האלטרנטיבות הוא משך הטיפול הארוך והצורך במספר שלבים שונים לאורך השנים. העיקרון החשוב ביותר והמפתח להצלחה טמון בתכנון המדויק אפריורי של כל שלבי הטיפול ועיתוין ע"י הצוות המטפל, כולל חשיבה על הפתרונות שיקומיים זמניים - קבועים שישמרו על איכות החיים של המטופל במשך הטיפול הממושך. המקרים הקליניים שיוצגו בהרצאה ידגימו את חשיבות התכנון המשותף ויציעו פתרונות לא שגרתיים למקרים הלא שגרתיים.

אסתטיקה ברפואת שיניים

פרופ' דיאנה רם

פרופ' רם נולדה באורוגוואי. היא סיימה את לימודי רפואת השיניים במונטווידאו, אורוגוואי בשנת 1982 ועלתה לארץ בשנת 1985.

בשנת 1994 סיימה את התמחותה ברפואת שיניים לילדים במחלקה לרפואת שיניים לילדים בהדסה בירושלים ומאז היא עובדת בצוות המחלקה לרפואת שיניים לילדים ובמרפאות הפרטיות

בירושלים ובתל אביב.

היא משמשת כמנהלת המחלקה לרפואת שיניים לילדים בפקולטה לרפואת שיניים של האוניברסיטה העברית והדסה ויו"ר הוועדה המקצועית ברפואת שיניים לילדים- המועצה המדעית - ההסתדרות לרפואת שיניים בישראל. היא חברת ועדת החינוך ב-EAPD (European Academy of Pediatric Dentistry) ויו"ר ועדת הקבלה בפקולטה לרפואת שיניים של האוניברסיטה העברית והדסה.

בעבר הייתה יו"ר האגוד הישראלית לרפואת שיניים לילדים, הייתה נשיאת החטיבה הישראלית של ה-IADR (האגוד הבינלאומי למחקר דנטלי) ויו"ר החטיבה הישראלית של PANDA (למניעת התעללות והזנחה באמצעות מודעות דנטלי) היא פרסמה בספרות הבינלאומית מעל 60 מאמרים מקוריים מדעיים ברפואת שיניים לילדים ותחומי העניין שלה הם הרדמה מקומית, אסתטיקה ברפואת שיניים לילדים וניהול התנהגות. היא מוזמנת להציג בכנסים וקורסים בינלאומיים רבים ומשמשת כסוקרת בכתבי עת בינלאומיים ברפואת שיניים לילדים.

תקציר ההרצאה

אסתטיקה ברפואת שיניים הפכה לחלק בלתי נפרד מרפואת השיניים בכלל ורפואת שיניים לילדים בפרט. הדרישה לשחזורים אסתטיים בילדים הולכת וגוברת בשנים האחרונות. אסתטיקה בשיניים קדמיות חשובה מאד הן להורים והן לילדים. אך גם שחזור שיניים אחוריות חשוב. המראה האסתטי של שיני הילדים חשוב מאד להורים בעידן המודרני, יותר מכך הילדים עצמם מבקשים שחזורים אסתטיים ומעידים על כך ששיניים אסתטיות מגבירות את הביטחון העצמי שלהם.

הסיבות לאסתטיקה לקווה בילדים יכולים להיות כתוצאה של גורמים רבים: שברים בשיניים כתוצאה מטראומה, שינוי צבע מסיבות שונות, עששת, פגמים התפתחותיים בשן עצמה או הפרעות התפתחותיות הגורמים להיפודונטיה והיפרדונטיה, אובדן שיניים כתוצאה מאבצס או טראומה ועוד ועוד.

בשיניים האחוריות הסיבות לשחזורים הן בעיקר עששת ושברים.

כיום עם פיתוח של חומרים דנטליים חדשים ושיפור החומרים הישנים, מצליחים רופאי השיניים לילדים לתת פתרון אסתטי מוצלח לכל הבעיות שנזכרו לעיל.

נציג מקרים קליניים שבהם ננתח את האופציות הטיפוליות האסתטיים לשיניים קדמיות וטוחנות נשירות, נציג את החידושים והחומרים החדשים, דון בבחירה נכונה של מקרים והתאמה אישית של כל שחזור לילד ולמשפחתו. ונדון באינדיקציות וקונטראינדיקציות, של כל אפשרות טיפולית.

פסיקות עדכניות בתחום אחריות מקצועית רפואית דנטאלית

עו"ד אילנה מושכל

2001-2004 לימודי משפטים במכללה למנהל
2004-2005 התמחות במשרד עו"ד אהרנסון ושות' במחלקה לרשלנות רפואית
2006 עו"ד ברשלנות רפואית במשרד עו"ד ויסלגס-אלמגור
2009 עו"ד ברשלנות רפואית במשרד עו"ד אהרנסון ושות'

2013 עו"ד במחלקת תביעות במדנס

2016 עו"ד מנהלת המחלקה לרפואת שיניים במדנס

ד"ר טניה קצב

1993 - בוגרת רפואת שיניים מאוניברסיטת Carol Davila בוקרשט, רומניה

משנת 1994 חפאת שיניים במרפאה פרטית

משנת 2003 חפאת שיניים בכליית סמייל

בשנים 2011-2014 - יועצת לרפואת שיניים במחלקה לפניית הציבור וניהול סיכונים בכללית סמייל

משנת 2014 - יועצת לרפואת שיניים בחטיבה לאחריות רפואית מקצועית בחברת מדנס

מורשית לטיפול בהיפנוזה מטעם משרד הבריאות

מורשית לבצע טיפולים בהרדמה מלאה מטעם משרד הבריאות

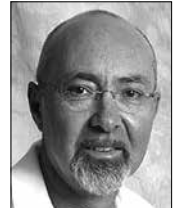
בוגרת קורס ניהול סיכונים מאוניברסיטת תל אביב

תקציר ההרצאה

במסגרת ההרצאה, נסקור פסיקות עדכניות בתחום אחריות מקצועית רפואית דנטאלית
ההרצאה תכלול את סיפורי המקרים, ניתוח משפט ועמדת בית המשפט.

Strategies and techniques for three dimensional alveolar bone reconstruction in oral implantology

Prof. Micha Peleg

Dr. Peleg is a professor of Surgery, Division of Oral and Maxillofacial Surgery, University of Miami, School of Medicine. In 1990 he completed a fellowship in craniofacial traumatology and reconstruction, Department of Maxillofacial Surgery, University of Bern, Inselspital, Switzerland, and between 1991-1993 a fellowship in tumor and reconstructive surgery, Department of surgery, Division of Oral and maxillofacial Surgery, University of Miami, School of Medicine, U.S.A. His researches and publications in the international journals includes: Bone reconstruction, growth factors, Sinus floor augmentation, and development of new techniques for Nerve repositioning and bone grafting, Dr. Peleg is an active lecturer and moderator in national and international meeting and in advanced courses in the field of reconstruction and dental implants surgery

Abstract of lecture

Loss of alveolar bone in the maxilla or mandible may preclude implant placement or compromise positioning which may diminish the final esthetic and functional result of the restoration.

Three Dimensional Bone reconstruction is often required in order to optimize esthetic implant placement in alveolar bone deficiency. The size of the defect and morphology of the residual bone at the prospective implant site influences the selection of graft material and grafting technique.

The selection of the appropriate graft material and techniques can provide adequate volume and predictable bone formation in the reconstruction of three-dimensional alveolar bone deficiency.

This lecture will explore the fundamental strategies and techniques needed for successful bone grafting in compromised dental implant sites. The lecture will review clinical evaluation, treatment planning, various bone grafting techniques and strategies, and documented success of three dimensional alveolar bone grafting for implant dentistry.

שיטות אוגמנטציה של הרכס האלבאולרי לקראת החדרת שתלים דנטליים

פרופ' עדי רחמיאל

פרופ' עדי רחמיאל הוא מנהל המחלקה לכירורגית פה ולסתות בקריה הרפואית רמב"ם ופרופ' חבר קליני בפקולטה לרפואה בטכניון, חיפה-ישראל. החל את דרכו ברמב"ם בשנת 1985 ובהמשך השתלם במרכז לכירורגיה קרניו פציאלית במישיגן ארה"ב בהנהלתו של פרופ' ג'קסון.

תחומי פעילות עיקריים: טיפולים בעיוותי פנים ולסתות, חיך שסוע, ניתוחים אורטוגנטיים לתיקון עיוותי פנים ולסתות, טיפול בטרואמת פנים ולסתות, יישום שיטת *Distraction osteogenesis* כשיטת טיפול להארכת עצמות הפנים במקרים של מומים מולדים, לאחר טראומה, או להגבהת העצם האלבאולרית לפני החדרת שתלים וטיפול בגידולים שפירים וממאירים בחלל הפה. בנוסף עוסק בטיפול בדום נשימה חסימתי בילדים ומבוגרים בו משולבות שיטות ההדמיה החדישות התלת ממדיות להערכת הגורמים לדום הנשימה החסימתי ולתכנון הניתוחים בשיטות הטיפול החדשניות למתיחת הלסתות.

פרופ' רחמיאל הינו מבין החלוצים הראשונים בעולם בפיתוח שיטה זו הן במחקר והן במקרים קליניים. כמו כן סיים דוקטורט (PhD) בטכניון. פרופ' רחמיאל הינו חבר באיגוד האירופאי והבין-לאומי לכירורגית פה ולסתות. בנוסף, הינו נציג האגודה הישראלית באיגוד האירופאי לכירורגיה קרניו-מקסילו-פאציאלית. פרופ' רחמיאל נמנה עם צוות המדריכים בחברת AOCMF בדאבוס-שוויץ אשר מתמחה בייצור ותכנון משתלים לתיקון ושחזור עצמות הפנים.

פרופ' עדי רחמיאל פרסם כ-140 מאמרים ופרקים בספרים בספרות הבין לאומית ובארץ. כמו כן, הוא מרצה במספר רב של כינוסים בין לאומיים של האיגודים השונים של כירורגית פה ולסתות (האיגוד הבין-לאומי, האיגוד האירופאי והאיגוד אמריקאי). חלקן הרצאות מרכזיות מסוג *Plenary or Symposia lectures*, וממשיך לעסוק במחקר במקביל לעבודתו הקלינית במחלקה לכירורגית פה ולסתות במרכז רפואי רמב"ם.

תקציר ההרצאה

ישנן סיבות רבות לחסר או אובדן של הרכס האלבאולרי: אטרופיה, אובדן הרכס כתוצאה מטרואומה, לאחר כישלון של שתלים דנטליים, או לאחר כריתות אונקולוגיות.

במקרים אלה, לקראת החדרת השתלים הדנטליים יש צורך לתכנן את הגבהת העצם על-ידי השיטה המתאימה על מנת לקבל גובה ורוחב עצם מספקים לעיגון טוב של השתלים.

בהרצאה זו, נתאר את השיטות השונות להשתלות עצם, הגבהת עצם בשיטת הדיסטרקשן אוסטאוגנזיס, שימוש במדפסת תלת מימדית ושילוב חלבונים ביומימטיים להגברת יצירת העצם.

From extractions to face transplants in 100 years

Dr. David A. Koppel

David trained in dentistry and medicine in London where he completed his basic general surgical training. He then moved to the world renowned Canniesburn Hospital in Glasgow for his specialist Oral and Maxillofacial Surgery training. During his training he spent time at various centres in the USA and took up his consultant post in 1999. Since then he has been a consultant surgeon in Glasgow. He was head of department for 11 years and has held a number of national posts, primarily relating to surgical training. He is currently Clinical Director for Surgery (and gastroenterology) at the Royal Hospital for Children Glasgow. His clinical practice concentrates on craniofacial surgery and surgery for facial deformity. He has over 30 peer reviewed papers and eight book chapters. He is chair of the organising committee for the International Conference on Oral & Maxillofacial Surgery meeting due to be held in Glasgow in 2021.

Abstract of lecture

At this auspicious meeting to mark 100 years of the Israeli Dental Association I will outline the key advances that have taken place in Oral and Maxillofacial Surgery (OMFS) and reflect on how these have impacted on dentistry in general and how dentistry has impacted on OMFS.

In many parts of the world OMFS has transitioned into the realm of medicine in general and is seen as a surgical specialty in particular – in fact in some countries a dental degree is not mandatory, I believe that as a speciality we cut our dental ties at our peril – and much more importantly to the detriment of our patients.

I will outline the development of the speciality with particular reference to trauma, facial deformity, craniofacial/cleft lip and palate deformities, temporomandibular joint disorders and cancer.

Although there have been some advances in the understanding of the pathogenesis of many dental and head and neck diseases the majority of management changes have been as a result of the development of new diagnostic and treatment tools or modalities.

I will present some speculative ideas as to what the future holds for OMFS....

התפקיד ההומניטארי של המרכז הרפואי זיו בצפת במלחמת האזרחים בסוריה 2013–2018

ד"ר אלחנדרו ויזנטול

רופא שיניים, סיים את לימודי רפואת שיניים באוניברסיטת בואנוס איירס, ארגנטינה 1986.
מומחה לניתוחי פה פנים ולסתות (תוכנית התמחות בבית חולים פוריה ובאנגליה ב-The
Queen Victoria Hospital, East Grinstead (UK)
מנהל היחידה לניתוחי פה פנים ולסתות - המרכז הרפואי זיו, צפת.

יושב ראש לשעבר של האיגוד הישראלי לניתוחי פה פנים ולסתות.
מדריך קליני - בית ספר לרפואה, אוניברסיטת בר אילן.
הוכרז "אישיות מכובדת של העיר בואנוס איירס בתחום זכויות האדם" על ידי הרשות המחוקקת של העיר
בואנוס איירס, ארגנטינה ב-2017.
קבלת פרס "Board of trustees special citation Award" מטעם האיגוד האמריקאי לכירורגיית פה פנים ולסתות
AAOMS כהוקרה על שנים רבות של פעילות הומניטרית. סאן פרנסיסקו, ארצות הברית, 2017.
קבלת "הפרס הבינלאומי SECIB 2017" מטעם האיגוד הספרדי לכירורגיה אורלית כ- "הוקרה על פעילות
מקצועית והומניטארית מעולה". מדריד, 2017.
קבלת פרס "Special Recognition Award" כהוקרה להישגים הומניטאריים ומסירות יוצאים מין הכלל לטיפול
בנזקקים אשר נפגעו מהטרגדיה האנושית. ב-"Shils Annual Award Reception" בפקולטה לרפואת שיניים של
אוניברסיטת פנסילבניה, ארצות הברית, 2017.
נציג אזורי של אסיה מטעם האיגוד הלטינו-אמריקאי לניתוחי פה פנים ולסתות "Asociación ALACIBU"
"Latinoamericana de Cirugía Traumatología Bucomaxilofacial".

תקציר ההרצאה

במשך חמש שנים הוכנסו לארץ דרך מעבר הגבול עם סוריה, אלפי אזרחים סורים, מבוגרים, מתבגרים וילדים,
אשר חייהם היו בסכנה מתמדת עקב מלחמת האזרחים וחיפשו טיפול רפואי מציל חיים. הפצועים הראשונים
החלו להגיע למרכז הרפואי זיו והמשיכו לזרזם במשך שנים. לתופעה הזו הייתה השפעה ניכרת על חייהם של
אנשי הצוות הרפואי והסיעודי אשר הביא לא רק ניסיון רפואי אלא גם ואולי בעיקר הזדמנות להיות מעורב
בפעילות הומניטארית בתוך שטח מדינת ישראל. תקופה אשר תישאר בזיכרונו של כל מי שהיה מעורב במסע
המרגש הזה.

At the interface of digital dentistry and evidence

Prof. Sorin T. Teich

Sorin T. Teich DMD, MBA – Professor and Associate Dean of Clinical Affairs, Medical University of South Carolina, James B. Edwards College of Dental Medicine, Charleston, South Carolina, USA. Prof. Sorin Teich graduated in 1991 from the Hebrew University- Hadassah School of Dental Medicine in Jerusalem. In 1995 he obtained from the same institution a certificate in prosthodontics. In 2004 he graduated from the Kellogg – Recanati International Executive MBA program with a joint degree from Tel Aviv University in Israel and Northwestern University in Chicago, USA.

Until 2007, he managed a private practice in Israel while consulting for all major insurance companies and the Ministry of Health. Prof. Teich also founded two medical devices start-ups and subsequently managed two biotechnological/ pharmaceutical companies.

He began his US career at Case Western Reserve University School of Dental Medicine in Cleveland and currently serves as the Associate Dean of Clinical Affairs and tenured Professor at the Medical University of South Carolina School of Dental Medicine in Charleston.

He published over 60 manuscripts in peer-reviewed journals focusing on evidence-based dentistry and dental materials, and lectures about these topics worldwide. He also is a Scientific Associate Editor of Quintessence International Journal and a member of the board of the Journal of Dental Education. Prof. Teich also holds adjunct academic appointments at the Herman Ostrow School of Dentistry - University of Southern California, and the School of Dental Medicine - University of Pennsylvania.

He is a member of ADEA and the ADA and was inducted in the American College of Dentists in 2011. Prof. Teich served as a consultant for the ADA Commission on Dental Accreditation and currently consults for many dental medicine schools in the US.

Abstract of lecture

Digital dentistry changed the profession's landscape evolving from a technology that was limited to single unit fixed restorations, to an omnipotent tool that provides high-quality, efficient chairside and laboratory restorations. As digital dentistry is hyped and quickly penetrates dental education and practice workflows, we will explore the best available evidence that sustains its use in a variety of clinical situations and treatment modalities.

מושב ט':

פּוּפּ' אבּיעד טמּשּה, ד"ר אריאל סלוצקי, ד"ר רן סיונוב

Natural, augmented or prosthetic gingiva... which should it be?

Prof. Harel Simon

Prof. Harel Simon received his DMD degree from the Hebrew University, Jerusalem, Israel and his specialty certificate in advanced prosthodontics from UCLA School of Dentistry. Prof. Simon has conducted research, published and lectured nationally and internationally on esthetics and implant prosthodontics. He has been a featured speaker at the Academy of Osseointegration, Academy of Prosthodontics, American College of Prosthodontists, American Academy of Fixed Prosthodontics and the Pacific Coast Society of Prosthodontics. Prof. Simon has co-authored the 2nd edition of the bestseller book Dental Implant Complications (Wiley-Blackwell). He currently serves on the editorial review board of various scientific publications including the Journal of Prosthetic Dentistry and Quintessence International. Dr. Simon practices in Beverly Hills, California and is a clinical associate professor at the Ostrow School of Dentistry of University of Southern California.

Abstract of lecture

It is well established that the presence of adequate soft tissue is essential to obtain a pleasing smile. Inadequate gingival architecture will ultimately result in compromised esthetics and since the majority of patients display a portion of their gingivae in a normal smile, this problem will require further intervention. The use of various augmentation procedures, as well as gingiva-colored ceramics, has been suggested to address the esthetics in such patients. The purpose of this presentation is to discuss the importance of proper gingival architecture, as well as decision criteria for the use of non-surgical techniques to enhance the esthetics of our patients.

Upon completion, participants will be able to:

Understand the esthetic importance of proper gingival architecture

Recognize how to treatment plan for prosthetic gingival.

חינוך ומניעה – המפתחות (הנשכחים לעיתים) להצלחה

פרופ' לירן לוי

פרופ' לירן לוי הינו פרופסור מן-המניין וראש המחלקה לפריודונטיה בפקולטה לרפואה ורפואת שיניים באוניברסיטה של אלברטה, קנדה. בעבר שימש כפרופ' אורח באוניברסיטת הרווארד בבוסטון וכמנהל תחום המחקר בבית הספר להתמחויות של הקריה הרפואית רמב"ם והטכניון בחיפה. פרופ' לוי הינו בוגר בהצטיינות של לימודי רפואת שיניים באוניברסיטת תל-אביב וסיים את התמחותו בפריודונטיה בבית הספר להתמחויות של הקריה הרפואית רמב"ם והטכניון בחיפה. הוא מחזיק בתואר מומחה גם מטעם הפרוצידה האירופאית לפריודונטיה ומטעם ה-Royal College of Dentists בקנדה. פרופ' לירן לוי פרסם למעלה מ- 250 מאמרים בספרות המדעית הבינלאומית ועוסק רבות במחקר בעיקר בתחומי מחלות חניכיים, שתלים דנטליים וטראומה דנטלית. הוא אף מרבה להרצות בכנסים בעולם בעיקר בתחומים אלו. פרופ' לוי משמש כעורך משנה של מספר כתבי עת מדעיים מובילים כדוגמת: *International Dental Journal*, *Quintessence International*, *Dental Traumatology*. בעבר שימש כיו"ר וועדת האתיקה של האיגוד הבינלאומי למחקר דנטלי (IADR) וכיום הינו הנשיא הנבחר של האיגוד הבינלאומי לטראומה דנטלית (IADT).

תקציר ההרצאה

במרוץ המתמשך לאמץ וללמוד שיטות חדשות לטיפול, לרכוש ולפתח טכנולוגיות חדשות ולשפר את המיומנות הקלינית, לעיתים אנחנו שוכחים או מזניחים שלבים חשובים בתכנון הטיפול ובביצועו. בעוד שאנחנו עסוקים בטיפול פעיל ובמיומנויות מנאליות, לפעמים נשכח מאיתנו מרכיב חשוב של מניעה, חינוך והיכולת לתת לגוף הזדמנות ריפוי על ידי סילוק יעיל של גורמי המחלה. טיפול במחלה מתחיל ומבוסס על מניעה. הדבר נכון במיוחד בהקשר לשתי המחלות העיקריות בהן אנחנו מטפלים כרפאי שיניים – עששת ומחלות חניכיים. ברפואת שיניים אנחנו, לפרקים, עסוקים מידי בשיפור איכות הטיפול אותו אנו מספקים ובעמידותו לאורך זמן, ובו בזמן מתעלמים מהתערבות מניעתית שאמורה להיות המטרה העיקרית שלנו כמטפלים. כל מתרפא ומתרפא זקוק וזכאי לתכנית מניעתית המותאמת למצבו הדנטלי. הסבר על מחלות חלל הפה, הגורמים להן, גורמי הסיכון, והדרכים למניעה וטיפול במחלות אילו, הינם חלק חיוני בשירות אותו אנחנו אמורים לספק לכל המתרפאים שלנו. לא רק לבצע שחזורים, כתרים ושתלים. הצלחה של טיפול במתרפא הינה להביאו למצב יציב בו הוא יגיע לביקורות שיגרתיות תוך שמירה על בריאות חלל הפה והיעדר מחלה לאורך השנים. זו הצלחה! לא רק בחירת צבע מושלמת או רמת עצם יציבה שתלים דנטליים. מתרפא הזקוק לטיפול נוסף פעם אחר פעם לאורך השנים הוא כישלון טיפולי מבחינתנו באופן מסוים. בהרצאה זו נדון בדרגות השונות של מניעה וכיצד ניתן למנף את העקרונות הללו לבניית מוניטין, הצלחת הטיפולים לאורך זמן ושיפור בריאות המתרפאים.

רפואת הפה מותאמת אישית

ד"ר נועם ירום

ד"ר נועם ירום הוא מומחה ברפואת הפה ומנהל את היחידה לרפואת הפה במרכז הרפואי שיבא, תל השומר. בוגר תכנית ההתמחות ברפואת הפה בבית הספר לרפואת שיניים, אוניברסיטת תל אביב. ד"ר ירום משמש כיו"ר ועדת המחקר של האיגוד האירופאי לרפואת הפה ובמגוון תפקידים באיגודים בינלאומיים נוספים כגון האיגוד האמריקאי לאונקולוגיה קלינית, האיגוד הבינלאומי לטיפול תומך בסרטן והאיגוד הבינלאומי לאונקולוגיה אורלית.

ד"ר ירום פרסם רבות והרצה בפורומים לאומיים ובינלאומיים רבים בנושא הטיפול התומך בסרטן והערכת איכות החיים בחולי סרטן. במסגרת פעילותו הבינלאומית, הוביל בשנים האחרונות פרסום של מספר קווים מנחים קליניים. מרצה בכיר, בית הספר לרפואת שיניים, אוניברסיטת תל אביב.

תקציר ההרצאה

אנשים שונים החולים באותה מחלה ומטופלים באותו פרטוקול טיפולי עלולים להגיב בצורה שונה לטיפול ולחווות תופעות לוואי שונות. באותו אופן, נגעים ברירות הפה הנראים קלינית דומים, עלולים להתפתח בחולים מסוימים לממאירות בעוד בחולים אחרים יכולים להעלם. המונח "רפואה מותאמת אישית" מתייחס לפיתוח בדיקות גנטיות היכולות לחזות התפתחות מחלה כלשהי, תגובה לטיפול תרופתי או תופעות לוואי. עולם הרפואה בכלל ועולם האונקולוגיה בפרט, צועדים בצעדי ענק לכיוון היכולת להתאים אישית טיפול במגוון מחלות במטרה ליעל את הטיפול בד בבד עם הפחתת רעילות הטיפול. כבר כיום קיימות חברות מסחריות שונות המציעות לחולים האונקולוגיים בדיקות גנטיות לצורך התאמה אישית של הטיפול במחלתם. גם בעולם רפואת הפה נראים בשנים האחרונות ניצנים ראשונים של התפתחות יכולות דומות. מטרת ההרצאה היא להציג את הנעשה בארץ ובעולם בתחום רפואת הפה מותאמת אישית.

פחפ' מוטי סלע, פחפ' יהושע מושונב, פחפ' יוסי ניסן, פחפ' עודד נחליאלי,
ד"ר אורי זילברמן

Endocrown כאחת האופציות השיקומיות לאחר טיפול אנדודונטלי

ד"ר סמיון בביץ'

סיים את לימודי רפואת שיניים באוניברסיטת מוסקבה ב-1987.
החל מ-1992 מנהל מרפאה פרטית בראשון לציון.
מדריך מוסמך מטעם חברת Dentsply Sirona במערכות Cerec, מדריך מוסמך מטעם
חברת Dentsply בתוכנית R2C.

תקציר ההרצאה

בזמן האחרון, עם ההתקדמות של הטכנולוגיה הדיגיטלית והחומרים החדשים, התפתחו אפשרויות לבצע סוגים שונים של שחזורים, המבטיחים לנו דיוק והישרדות לאורך זמן יחד עם אסתטיקה מושלמת. אחד מהטיפולים האלה הינו Endocrown. מחקרים רבים מצביעים על אחוזים גבוהים בהצלחה של הטיפול לאורך זמן. אולם, על מנת להבטיח תפקוד אופטימלי לטווח ארוך, אנו צריכים ללמוד את כללי ההכנה, הביצוע וההדבקה. תהליך קבלת ההחלטות בבחירת טיפול הינו חלק חשוב ואחד מהגורמים המשפיעים ביותר להצלחה של שחזור לטווח ארוך. קיים בשוק מגוון רחב של חומרים, כל אחד מהם בעל תכונות ייחודיות אותן עלינו להכיר מערכות סריקה דיגיטליות ותוכנות עיצוב מאפשרות לנו לבצע את השחזורים בדיוק מרבי.

סריקה אינטרא-אוראלית – מצב עדכני 2020

ד"ר אשר זברובסקי

סיים את לימודי רפואת השיניים לתואר D.M.D באוניברסיטה העברית והדסה בשנת 2007. בוגר התוכנית ללימודי ההתמחות בשיקום הפה בהדסה עין כרם. כיום מרכז את לימודי 'מיומנויות יסוד' בשיקום הפה לסטודנטים בשנים ג-ה' בבית הספר לרפואת שיניים של האוניברסיטה העברית והדסה, אחראי על הטמעת מערכות ה-CAD/CAM בקליניקות הסטודנטים ומדריך בתוכנית ההתמחות בשיקום הפה בפקולטה לרפואת שיניים של האוניברסיטה העברית והדסה.

תקציר ההרצאה

עולם רפואת השיניים הדיגיטלית הולך ומתקדם בקצב מהיר ותופס את מקומו כחלק בלתי נפרד מהפעילות היומיומית של רופאי שיניים העוסקים בשיקום הפה. כל חלק ב'שרשרת ייצור השחזור מכיל בתוכו אי-דיוק מובנה התלוי ביכולות המכשיר, ברמת הדיוק שלו, ובתכונות החומר שממנו מיוצר השחזור. היחידה הראשונה ב'שרשרת ייצור השחזור' בעולם הדיגיטלי היא הסריקה האינטרא-אוראלית. סריקה מדויקת ככל הניתן, עשויה לצמצם את אי-הדיוק המצטבר במהלך הייצור כולו. בהרצאה זו נסקור את הספרות העדכנית ביותר לגבי האיכויות והמגבלות של הסורקים הנפוצים היום בשוק הדנטלי ונתאר את האתגרים העומדים בפני רופאי השיניים והחברות הדנטליות, העוסקות בתחום זה, בעשור הבא.

אנדודונטיה מנקודת מבט אפיקלית

ד"ר צחי אברמוביץ

מרצה קליני בכיר ומנהל המחלקה לאנדודונטיה בפקולטה לרפואת שיניים הדסה-האוניברסיטה העברית. סיים את לימודי רפואת השיניים בשנת 1988 בבית הספר לרפואת שיניים ע"ש גולדשלאגר באוניברסיטת תל אביב, שם גם סיים את תוכנית ההתמחות באנדודונטיה בשנת 1999. חבר ועדת הבוחנים הארצית של משרד הבריאות, חבר ועדת הבוחנים באנדודונטיה ויו"ר לשעבר של האיגוד הישראלי לאנדודונטיה. ד"ר מרצה בכנסים מקצועיים בארץ ובעולם ושותף לכתיבת מאמרים ופרקים בספרים לסטודנטים ומתמחים אשר פורסמו בעיתונות המקצועית הבין לאומית. מנהל מרפאה מוגבלת לאנדודונטיה בתל אביב.

תקציר ההרצאה

למפתח האפיקלי עשויה להיות חשיבות מכרעת. שמירת המפתח במקומו בגודל קטן ככל הניתן מאפשרת את יצירת המעצור החודי וקיום Control zone האפיקלי. מעצור אפיקלי ואיטום יציב סביב מפתח אפיקלי קטן מכונן לאפשר ביודוד של תעלת השן מהסביבה הסב חודית ובכך מניעה וריפוי של תחלואה ממקור אנדודונטלי. תפיסת ההכנה האנדודונטית הקלאסית נקבעה על ידי הרברט שילדר בשנת 1974. על פי תפיסה זו ההכנה צריכה בין היתר להיות משופעת, לשמור על ציר התעלה ולשמר את מפתח התעלה האפיקלי במקומו בגודל קטן ככל האפשר באופן מעשי. ("Preservation of the root canal foramen in its location while keeping it as small as practical") הנחיות אלה נועדו לאפשר ניקוי ואיטום תלת מימדי של חלל התעלה באמצעות מכשור ידני מפלדה וגוטה פרקה שנחשבה לחומר הנכון לאיטום התעלה לעת ההיא. אין חולק על כך שהנחיותיו של שילדר היו אופטימליות לשעתו וכי הן משפיעות על תפיסת ההכנה האנדודונטית גם בימינו. יחד עם זאת במהלך 45 השנים האחרונות שולבו פיתוחים חדשים בתחום האנדודונטיה: מדי האורך האלקטרונים השתפרו, מכשירי ההכנה הפכו לרוטטורים, סגסוגת הניקל טיטניום החליפה את פלדת האל חלד, ה-CBCT הדנטלי הפך זמין וחומרי איטום חדישים על בסיס חומרים ביו-סרמיים נכנסו לשימוש.

בעבודתנו האנדודונטית היום יומית אנו בוחנים את עצמנו אל מול עקרונות העבודה של שילדר תוך שאנו ערים מאד להשפעת ההכנה האנדודונטית על המימד האוקולוזלי, הבוקלי ולעיתים גם הפרוקסימלי של התעלה. לשם כך אנו נעזרים במיקוסקופ הטיפולי, בצילומי האבחנה והסיום ובהדמיות ה-CBCT לעומת זאת יש לנו פחות כלים להעריך את השפעת הטכנולוגיות החדשות על המפתח האפיקלי אשר אינו נראה לעין.

ההרצאה הנוכחית תבחן באמצעות CBCT ברזולוציה גבוהה את השפעת ההכנה בסוגי מיכשור שונים על ציר התעלה. האנטומיה האפיקלית תבחן באמצעות צילומי סטריאו מיקוסקופיה ממוחשבת לפני ולאחר ביצוע הכנה אנדודונטית ולאחר איטום התעלה בטכנולוגיות העדכניות ביותר תוך שמירה על מפתח אפיקלי מינימלי לעומת תסריט של סטייה מערית מאורך העבודה. הממצאים יעומתו מול תפיסת העבודה הקלאסית באנדודונטיה. לאחר ההרצאה, הקהל יידע להעריך ולנטר את גודל המפתח האפיקלי. יוצעו דרכים להתמודד עם מקרים בהם הוא גדול מהרצוי..

שרידות שיניים – כירורגיה אנדודונטית מודרנית

פרופ' איגור צסיס

פרופסור חבר בבית הספר לרפואת שיניים באוניברסיטת תל אביב, קיבל את תואר המומחה בהצטיינות ב 2004 ומשנת 2007 מנהל ההתמחות באנדודונטולוגיה ומשמש עתה כיו"ר ועדת ההתמחויות בביה"ס לרפואת שיניים.

פרופ' צסיס הוא נשיא לשעבר של האיגוד הישראלי לאנדודונטיה, חבר ב American Association of Endodontists מ-2010 וחבר המועצה המייעצת המדעית של כתב העת "Journal of Endodontics" עורך כתב העת evidence based endodontics.

פרופ' צסיס ערך שלושה ספרים וכתב פרקים רבים בספרים בנושא אבחנה טיפול ומניעה של סיבוכים אנדודוניים, פרופ' צסיס חוקר בולט בעולם האנדודונטי ופרסם עשרות מאמרים מדעים באנדודונטיה בעיתונים המרכזיים ביותר ברפואת השיניים ומרצה בכנסים הבינלאומיים המובילים.

תקציר ההרצאה

בשנים האחרונות מבצעים כירורגיה אנדודונטית עם קיטוע מינימלי של קצה השורש והכנה של החלל הרטרורגדי בעזרת טיפים אולטרסוניים תחת מיקרוסקופ טיפולי. השיטה החדשה מאפשרת סילוק זיהום ורקמה נמקית מכל היקף התעלה, כולל הקירות הבוקליים לעומק של 3-4 מ"מ ובנוסף מפחיתה בצורה משמעותית חשיפת צינוריות דנטין מזהמות לרקמות הסב-שורשיות. ההרצאה תציג מחקרים וחידושים האחרונים בתחום הכירורגיה האנדודונטית על מנת לעזור לקלינאי לקבל החלטת טיפול נכונה ומתאימה למטופל.

A novel flapless approach in periodontal regeneration with enamel matrix derivative proteins: preliminary results

Dr. Liat Chaushu

Graduated magna cum laude at School of Dental Medicine, Tel Aviv University. Completed her Msc. degree at Faculty of medicine, Tel Aviv University. Specialist in periodontics and oral implantology, Department of periodontology, Tel Aviv University. Serves as a faculty member at the School of Dental Medicine. A member of the Israeli Society of Periodontology and Osseointegration. A member of Israel Dental Association. Published over 15 articles in the international literature. Founder and a director of Implant B who has a novel patent treating peri implant diseases. Her main studies focused on wound healing, periodontal disease, peri-implantitis and bone regeneration.

Abstract of lecture

The presentation will describe the use of enamel matrix derivative (EMD) proteins in combination with flapless or flap procedure in periodontal regeneration of intrabony defects. Patients who had at least one residual periodontal defect with an intrabony component of 3 mm were consecutively enrolled. Defects were treated according to a novel flapless approach. Clinical and radiographic parameters were recorded. The novel flapless approach yielded favorable probing depth (PD) reduction and clinical attachment level (CAL) gain. The operative chair time and morbidity were minimal. It can be concluded that the flapless procedure may be successfully applied in the regenerative treatment of intrabony defects reaching clinical favorable outcomes and may present important advantages in terms of reduction of operative chair time and morbidity.

גישה רב-תחומית לטיפול במקרים מורכבים של חסר שיניים מולד

ד"ר איתי זאבי

ד"ר איתי זאבי, מומחה בכירורגיית פה ולסתות, בוגר הפקולטה לרפואת שיניים, האוניברסיטה העברית, הדסה ירושלים, ובוגר תכנית ההתמחות במרכז רפואי רבין, בי"ח בילינסון. כיום משמש רופא בכיר במחלקה לכירורגיית פה ולסתות במרכז רפואי הדסה עין-כרם. במסגרת המחלקה מרכז ד"ר זאבי את הטיפול בילדים ובמומים וסקולריים, אחראי על השירות לטיפולים תחת סדציה וחבר בצוות הרב תחומי לטיפול במקרים מורכבים של חסר שיניים מולד. בנוסף, מעניק מגוון טיפולים בתחום הכירורגיה הדנטלית במרפאות שיניים פרטיות. בנוסף לעיסוקו הקליני, עוסק ד"ר זאבי בהוראה ובמחקר, נמנה עם סגל הפקולטה לרפואת שיניים ושותף לכתיבה של מאמרים רבים שהתפרסמו בספרות המדעית והוצגו בכנסים בארץ ובעולם.

תקציר ההרצאה

חסר שיניים מולד היא אנמליה דנטלית נפוצה המהווה אתגר אבחנתי וטיפולי כאחד. התופעה יכולה להיות תוצאה של תסמונות או הפרעות גנטיות שונות, אך היא נפוצה גם בקרב מטופלים שאינם תסמונטיים, ויכולה להופיע כהתרחשות מבודדת, ספורדית או משפחתית. חסר שיניים מולד ניתן לסווג כהיפודונטיה, אוליגודונטיה או אנודונטיה, לפי מספר השיניים החסרות. מטופלים עם חסר שיניים מולד מציגים בעיות אסתטיות ותפקודיות. הפרעות אסתטיות עשויות להוביל להערכה עצמית נמוכה ולקשיים חברתיים אחרים. סיבוכים נוספים של התופעה כוללים - ליקויי סגר גרמיים ודנטליים, בעיות בלעיסה, חסר גרמי של הרכסים האלוואולריים, הפרעות מפרק הלסת, מחלות חניכיים ועוד. טיפול במקרים מורכבים של חסר שיניים מולד מצריך גישה רב תחומית של מומחים מתחום כירורגיית פה ולסתות, שיקום הפה ואורתודונטיה. מדובר בטיפולים מאתגרים ויקרים למדי, שיכולים להוות נטל כלכלי כבד על משפחת המטופל ועל שירותי הבריאות הציבוריים. בינואר 2013 הוכללו בסל הבריאות טיפולי שיניים למטופלים עם חסר שיניים מולד. מאז הוקם בפקולטה לרפואת שיניים, מרכז רפואי הדסה עין כרם, צוות רב-תחומי לטיפול במקרים אלו. בהרצאה זו נציג את הניסיון שלנו בטיפול במקרים מורכבים של חסר שיניים מולד. ההרצאה תסקור דרכי אבחון, עקרונות בתכנון ובתזמון הטיפול, שיטות טיפול, תוצאות הטיפול, סיבוכים וכן לקחים שונים שהופקו מניסיוננו.

ברוקסיזם של שינה – מחלוקות והסכמות עכשוויות

פרופ' אפרים וינוקור

אפרים וינוקור הינו פרופסור חבר קליני בתחום כאבי פנים ולסתות מטעם אוניברסיטת תל אביב. פרופ' וינוקור אחראי בבית הספר לרפואת שיניים, אוניברסיטת תל-אביב על הוראת התפקוד וההפרעות התפקודיות במערכת הלעיסה, על הפרעות שמקורן במנשך השיניים, על תופעת חריקת השיניים בערות ובשינה ועל טיפול בהפרעות נשימה חסימתיות בשינה. הוא משמש היום כנציב תלונות הסטודנטים של בית הספר לרפואת שיניים, אוניברסיטת תל-אביב. פרופ' וינוקור אחראי על תחום כאבי פנים, לסתות והפרעות שינה דנטליות במרכז הרפואי ע"ש שמיר (אסף הרופא), ובכללית סמייל, קופת חולים כללית. על תרומתו בתחום ההוראה והמחקר בישראל הוענק לפרופ' וינוקור את תואר יקיר הר"ש לשנת 2019. ניהל את המרפאה לכאבי פנים ולסתות בבית הספר לרפואת שיניים. פרופ' וינוקור היה נשיא האקדמיה האירופאית להפרעות תפקודיות במערכת הלעיסה (EACD), היה יו"ר של האיגוד הישראלי לכאבי פנים ולסתות וכן נשיאה לשעבר של החטיבה הישראלית של האיגוד הבינלאומי למחקר דנטלי (IADR). הוא הנגיד של האחוזה הבינלאומית אלפא אומגה-ישראל ושל הקולג' הבינלאומי לרופאי שיניים – אזור 9 (אירופה).

תקציר ההרצאה

הרצאה זו מביאה עדכון עכשווי (state of the art) בנושא ברוקסיזם של שינה ושל ערות על פי הקונצנזוס אליו הגיעו חברת מומחים מכל העולם, ואשר פורסם ב-*Journal of Oral Rehabilitation* (2018;45:837-844). המומחים ניסחו לראשונה שתי הגדרות שונות לברוקסיזם של שינה ושל ערות, זאת מתוך הכרה שתופעות אלו הן בעלות ביטוי קליני ובעלות אטיולוגיה שונה. הנושא יידון מבחינה נוזולוגית (nosological). בהרצאה זו גם תוצג שיטה לדרוג אמינות האבחון של ברוקסיזם של ערות ושל שינה. השיטה שתוצג מחליפה את השיטה הקודמת שפורסמה על ידי אותה קבוצת מומחים בשנת 2013 (1) *Journal of Oral Rehabilitation* 2013 Jan; Vol. 40, pp. 2-4. כמו כן ייעשה ניסיון ללבן את הסוגיה: מהו ברוקסיזם: האם זו הפרעה או התנהגות שרירית היכולה להוות גורם סיכון להפרעה או אולי התנהגות מועילה במצבים קליניים מסוימים? הדיון במהות הברוקסיזם הוא בעל משמעות קלינית רבה כי הבנת הנושא תנחה את הקלינאי מתי קיים צורך לטפל בברוקסיזם ומתי לא.

עידן התלת-ממד, איפה אנחנו ולאן פנינו?

פרופ' סאמר סרוג'י

Prof. Samer Srouji is double qualified DMD, Ph.D. The Chief of Oral and Maxillofacial Department at Galilee Medical Center, Naharia, Israel.

A clinician acting as an experienced and accredited professional who is at a well-established high rank, as AOCMF Faculty. In charge of maxillofacial reconstruction surgery, endoscopic surgery and treatment of Facial malformation. Conducting several clinical researches in the maxillofacial surgery field and clinical Trials in bone regeneration. Beside his clinical duties, he is Associate Professor at the Galilee Medical Faculty (Bar-Ilan University) and the Head of Basic Research Lab (Musculoskeletal Bioengineering Laboratory) were supervising a Ms.C and Ph D student in tissue engineering field.

Prof. Samer Srouji introduced the New Technique of TMJ Arthroscopy, the O.S.C.A technique (Operative Single Cannula Arthroscopy) including developing a special equipment and instruments for minimal Invasive TMJ Arthroscopy.

He conducted collaborative international and national researches. He has over 50 publications in peer reviewed international journals, with emphasis on bone tissue regeneration, Stem Cells, Maxillofacial Trauma and reconstruction surgery, endoscopic surgery especially TMJ Arthroscopy.

He presented his works in national and international meetings and in invited lectures.

תקציר ההרצאה

תחום הדפסת התלת-ממד בעולם התפתח בצורה מהירה בעשור האחרון, כולל תוכנות שיכולות לעבד נתונים ולבנות מודלים תלת ממדיים מדויקים ולאפשר עיצוב וניתוח, ומדפסות בטכנולוגיות שונות שמאפשרות מגוון של יצירה בתחומים שונים.

בין היתר, הטכנולוגיות האלו נכנסו לשימוש בעולם הרפואה ורפואת שיניים בשנים האחרונות ומספקות מגוון שימושים הן בתחום התכנון והעיצוב והן בתחום הייצור. בתחום הכירורגיה, הטכנולוגיה מאפשרת הפיכתו של מידע רפואי כמו ה-CT או ה-MRI למודל תלת-ממדי בר הדפסה, שיכול לתרום הן להבנת הפתולוגיה וממדיה, והן לתכנון הפתרון של הבעיה.

אנו חיים בעידן בו טכנולוגיות אלו עדיין מתפתחות והשימושים בהן צפויים להגיע להיקפים הרבה יותר גדולים ממה שאנו מכירים היום.

אנו נסקור בהרצאה שימושים של הטכנולוגיה בעולם הכירורגיה הפנים והלסתות ורפואת שיניים, ונדגים מקרים שלקוחים מניסיונו בתחום במעבדת התלת ממד במחלקתנו שכוללת תוכנות שונות של תכנון ניתוחים ועיצוב משתלים ומדפסות תלת ממד עם חומרים שונים שמספקים מודלים ללימוד המקרים, תכנון גישה ניתוחית לכל מקרה והתאמת מוצרי מדף או מוצרים ממעבדת שיניים למקרה.

Evolution of soft tissue augmentation to optimize periimplant housing and esthetics

Dr. Kobi Stern

Jacob K. Stern, DMD, M. Sc is a Diplomate of the American Board of Periodontology, and the International Congress of Oral Implantologists. Currently, he is an Associate Professor in Periodontics at the Georgia College of Dentistry (DCG), Augusta University (AU) where he served as program director for the advanced education in Periodontics. Dr. Stern completed his graduate training in Periodontics and a post graduate implant fellowship at the University of Pennsylvania, School of Dental Medicine. Dr. Stern has numerous publications in professional journals and has contributed to important texts in his field. Dr. Stern has lectured on periodontics and implant dentistry before dental societies in the United States and abroad and was awarded numerous local, national and international teaching excellence awards. In addition to his faculty practice, Dr. Stern serves as a consultant for the Ronald Goldstein Esthetic Implant Center at AU and for the VA Medical Center, Augusta, Ga.

Abstract of lecture

Dental esthetics has become an important component that is paramount to achieving success in implant therapy. Lack of planning, inappropriate treatment choice or poor surgical execution may often lead to poor treatment outcomes and catastrophic clinical situations. This presentation will focus on recent developments in minimally invasive surgical techniques to preserve tissue, modify tissue biotype, harmonize gingival levels and improve healing patterns. This lecture will outline various important factors to avoid and manage esthetic implant complications and ensure successful outcome.

Key objectives:

- Identify the different diagnostic factors, critical to avoid and manage esthetic failures.
- Identify the most predictable surgical approach that will modify and improve tissue biotype and marginal levels.
- Recognize the advantages and indications of minimally invasive procedures.
- Understand the role of provisional restorations in optimizing the final esthetic outcome.

מושב י"א:

פופ' סאמר סרוג'י, ד"ר צבי לסטר, ד"ר אלכס קלנר, ד"ר רמי קרנר,
ד"ר אליעזר שולמון

שתלים ושיקום על שתלים במימד הזמן

ד"ר זאב אורמינר

ראש המחלקה לשיקום הפה, בית הספר לרפואת שיניים ע"ש מוריס וגבריאלה גולדשלגר, אוניברסיטת ת"א.
מומחה לשיקום פה בוגר אוניברסיטת תל-אביב.
סיים את לימודי ההתמחות בשיקום הפה בשנת 1996.

הדריך מ-1988 עד שנת 1994 במחלקה לסגה. לאחר סיום ההתמחות המשיך בהדרכת מתמחים בשיקום עד שנת 2000.

ניהל את המחלקה לשיקום הפה במרפאת "ירמיהו" בשנים 1998-1999.

ניהל את המרפאה לשיקום על שתלים בין השנים 2010-2013.

מרצה בכיר לשיקום הפה ומנהל המחלקה לשיקום הפה באוניברסיטת תל אביב משנת 2016 .

חבר פעיל באיגודים מקצועיים בינלאומיים העוסקים בשיקום פה ובהשתלות דנטליות, מייסד ונשיא לשעבר של העמותה הישראלית להשתלות דנטליות (IAOI).

חבר בוועד האיגוד לשיקום הפה בשנים 2010-2011.

מרצה בארץ ובחו"ל בתחומי שיקום על שתלים דנטליים ופתרונות אסתטיים על שתלים. היציג והרצה יותר ממאה הרצאות בכנסים בינלאומיים בשנים האחרונות.

תקציר ההרצאה

עולם השתלים הדנטליים פתח בפנינו אפשרויות ודרכי חשיבה מגוונות. המידע הרב שנמצא ברשת מאפשר לכל אדם לאסוף מידע ולא פעם אנחנו עומדים מול מטופל המציג לנו תוצאות "חיפוש" ומציב דרישות בהתאם. הספרות המקצועית והניסיון הקליני מאפשרים לנו לקבל החלטות מושכלות בדרך הטיפול. מטרת ההרצאה להציג את המידע העדכני שיש ברשותנו כיום, בשילוב מעקבים ארוכי טווח על מטופלים שעברו שיקום נסמך שתלים.

Sialoendoscopy: latest in salivary gland endoscopic surgery

Prof. Oded Nahlieli

Prof. Oded Nahlieli graduated from the Hebrew University Hadassah School of Dental medicine in Jerusalem. He completed his initial Oral and Maxillofacial Surgery residency in Israel that was followed by a residency in the Oral and Maxillofacial Surgery Department in Massachusetts General Hospital, Boston, USA, in 1988-1989.

Prof. Nahlieli is the chairman of the Department of Oral and Maxillofacial Surgery at the Barzilai University Medical Center, Ashkelon, Israel. He is Professor at the Faculty of Medicine, Ben Gurion University of the Negev and is Affiliated Professor at the School of Dentistry, Michigan University, Michigan, USA. He is also Adjunct Professor of Oral and Maxillofacial Surgery at the Eastman Institute for Oral Health University of Rochester, NY, USA.

He was the president of the Israeli Society of Oral and Maxillofacial Surgery during 1998-2000.

Since 1993, Prof. Nahlieli is developing endoscopy of the salivary glands (Sialoendoscopy) and he was one of the pioneers in the field. He has extensive experience in salivary gland endoscopy. In 2010, Oded Nahlieli received honors from the Israeli government on his achievements and innovations.

He developed a series of endoscopic techniques and specific equipment for minimally invasive procedures in implant dentistry and medicine. He has lectured extensively in Europe, Asia, the Middle East, and North America.

Prof. Nahlieli has published more than 100 academic articles, 15 book chapters, two books, and obtained 26 international patents. His articles on sialoendoscopy and minimally invasive implantology are considered as keystones in the modern management of salivary glands inflammatory disorders and dental implantology.

Abstract of lecture

During 1990s and 2000s, it was established that sialendoscopy is a reliable and safe technique for the diagnosis and treatment of salivary gland disorders in adults as well as in children. It appeared to be an effective treatment of sialolithiasis, strictures, chronic recurrent parotitis, juvenile recurrent parotitis, traumatic injuries to the parotid duct, and other inflammatory disorders of salivary glands. It was postulated that sialendoscopic minimally invasive technique might be a welcome innovation helping to avoid radical surgical treatment of salivary gland diseases both in parotid and in submandibular glands.

In the lecture we will review the latest developments in the field of salivary gland endoscopy using microendoscopic equipment and techniques, combined endoscopic and endoscopic assistant techniques and external lithotripsy. Our experience using these techniques on 4174 patients during 2 decades will be discussed. We will present our method of treatment of strictures and other inflammatory conditions of the major salivary glands.

We will present our imaging methods before the endoscopic intervention our results with the various techniques and complications encountered during our procedures.

References

1. Heinrich, I., Johannes, Z., Michael, PE, Nahlieli, O., Capaccio, P., Katz, P., Brown, J., McGurk, M. Outcome of Minimally invasive management of salivary calculi in 4691 patients. *Laryngoscope* 119:2: 263-268, 2009.
2. Nahlieli, O. Advanced sialoendoscopy techniques rarities and complications. *Otolaryngol Clin North Am* Dec 42(6):1053-72, 2009.
3. Strychowsky, JE., Cohen, N., Sommer, DD., Gupta, M., Nahlieli, O. Sialendoscopy for the management of obstructive salivary gland disease: a systematic review and meta-analysis. *Arch Otolaryngol - Head & Neck Surg*;138(6):541-547, 2012.

מולקולות קטנות עם משמעות גדולה: פתחו של עידן חדש בטיפול בציסטות ובגידולים אודונטוגניים

פרופ' מרילנה ורד

פרופ' מרילנה ורד, המחלקה לפתולוגיה אורלית, לרפואת הפה ודימות מקסילופציאל, בית הספר לרפואת שיניים, אוניברסיטת תל אביב. פרופ' מרילנה ורד היא בוגרת הפקולטה לרפואת שיניים של הדסה ושל האוניברסיטה העברית. השלימה את תכנית ההתמחות בפתולוגיה אורלית במחלקה לפתולוגיה אורלית ולרפואת הפה בבית הספר לרפואת שיניים באוניברסיטת תל אביב, מחלקה שהיא עומדת בראשה מאז 2012. היא גם אחראית השירות של פתולוגיה אורלית במרכז רפואי שיבא, תל השומר פרופ' ורד פרסמה מעל 100 מאמרים בעיתונים בינלאומיים מובילים בתחום הפתולוגיה האורלית ומשמשת כסקרן בעיתונים רבים בתחום מומחיותה. מחקרה מתרכז במיקרו-סביבה של סרטן חלל הפה ובנגעים אודונטוגנים מאתגרים וייחודיים.

תקציר ההרצאה

ציסטות וגידולים בעצמות הלסתות יותר נפוצים מאשר בעצמות אחרות בגלל נוכחות של רקמה שארית מתהליך התפתחות השיניים ועל כן הם נקראים ציסטות/גידולים אודונטוגניים. למרות היותם נגעים שפירים, לחלקם התנהגות ביולוגית אגרסיבית עם פוטנציאל להרס מקומי ניכר, העלול לגרום נזק למראה הפנים ולסכן איברים חיוניים סמוכים. כיום, כירורגיה היא הגישה הטיפולית העיקרית והיא מותאמת למידת ההרס ולהתנהגות הביולוגית של הנגעים. במקרים של נגעים נרחבים ואגרסיביים במטופלים צעירים, הטיפול הכירורגי עלול להוביל לכריתת חלק מהלסת, עם השלכות תפקודיות, אסתטיות, נפשיות וחברתיות משמעותיות, בעיקר בגיל הזה. התקדמות הטכנולוגיה המולקולארית בשנים האחרונות, מאפשרת את אפיון הפרופיל הגנטי של גידולים ממאירים ושפירים כאחד. כך גם לגבי חלק מהנגעים האודונטוגניים. כיום, לחלק מהשיניים הגנטיים כבר פותחו טיפולים פרמקולוגיים יעילים. האם אנחנו בפתחו של עידן בו טיפול תרופתי יהווה תחליף לכריתת לסתות בחלק מהנגעים האודונטוגניים?

Esthetic assessment following augmentation, late implant placement and immediate restoration in the anterior maxilla

פרופ' גבי צ'אושו

מומחה לכירורגיית פה ולסתות.
מנהל מחלקת כירורגיית פה ולסתות, בי"ח בילינסון.
פרופסור מן המניין במחלקה לכירורגיית פנים ולסתות, בית הספר לרפואת שיניים, אוניברסיטת ת"א שם שימש כמנהל המחלקה.
ניהל את היחידה לכירורגיית פה ולסתות בבית חולים "איכילוב" ובי"ח "אסף הרופא".
חבר המועצה המדעית. כיהן כמזכיר ויו"ר האיגוד לכירורגיה. חבר הוועדה המקצועית לכירורגיה. בוחן ויו"ר בבחינות התמחות בכירורגיית פה ולסתות.
מעביר קורסים רבים בארץ ובעולם
פרסם מעל 150 מאמרים. מרצה מבוקש בישראל ובח"ל (מאות הרצאות).
נבחר מספר שנים ברציפות ע"י המגזין "פורבס" לאחד ממומחי הפה ולסת הטובים ביותר בישראל.

Abstract of lecture

Purpose: Implant site development is a prerequisite in many cases in the anterior maxilla to achieve a stable, long-term esthetic final result. Aim - evaluate the esthetic outcome of ridge augmentation in the anterior maxilla followed by placement of dental implants and immediate restoration

Materials & Methods: Nineteen consecutive patients. Augmentation followed by implant placement and immediate restoration served as inclusion criteria. Implants were inserted after a healing period of 4-6 months and were immediately restored. Esthetic results were analyzed using modified pink esthetic and white esthetic scores (PES/WES). The height of the implant crown and the corresponding height of the contra lateral tooth crown were measured to identify mucosal recessions

Results: The mean follow-up was 34 ± 16 months. Intention to treat (ITT) – 100%. All patients received a fixed implant-supported prosthesis. Mean PES/WES was 18.1 ± 1.9 (range: 16-20). Mean PES was 9.1 ± 0.9 (range: 8.2-10). The mean WES was 9 ± 1 (range: 8-10). The mean difference between implant crown and contra lateral tooth crown was 0.5 mm

Conclusions: Augmentation, late implant placement and immediate loading/restoration seem to achieve excellent esthetic result in the anterior maxilla.

מעל 25 שנות זירקוניה בשימוש דנטאלי – מה הקלינאי צריך לדעת?

פרופ' רפאל פילו

פרופ' רפאל פילו הוא פרופ' מן המניין בביוטכנולוגיה דנטאלית במחלקה לשיקום הפה, ביה"ס לרפואת שיניים ע"ש מוריס וגבריאלה גולדשלגר, הפקולטה לרפואה ע"ש סאקלה, אוניברסיטת ת"א. מכהן כיו"ר וועדת ההוראה של ביה"ס לרפואת שיניים; משמש כאחראי הוראה ומחקר של סטודנטים ומתמחים בשיקום הפה בתחום החומרים והטכנולוגיות הדנטאליות במסגרת המחלקה לשיקום הפה באוניברסיטת ת"א. בוגר ביה"ס לרפואת שיניים ע"ש מוריס וגבריאלה גולדשלגר- אוניברסיטת ת"א בשנת 1985. בין השנים 78-79 עסק במחקר במסגרת החוג לביוכימיה, הפקולטה למדעי החיים, אוניברסיטת ת"א. בעל תואר PhD בחומרים דנטאליים/ ביולוגיה אוראלית במסגרת המדרשה לתארים מתקדמים של אוניברסיטת ת"א משנת 2007. בשנת 2008 הענק לו התואר Fellow מאת האקדמיה לחומרים דנטאליים ובשנת 2010 התואר חבר כבוד של האיגוד הישראלי לשיקום הפה. פרסם 90 מאמרים בספרות מקצועית מבוקרת וכן- 70 תקצירים, בעיקר בתחום החומרים הדנטאליים ושיקום הפה. הרצה בכ-100 כנסים מקומיים או בינלאומיים. חבר באגודים מקצועיים בין-לאומיים חשובים ומרבה בשיתופים בינלאומיים מחקרניים; כמו כן משמש כחבר מערכת או סוקר ב-12 ירחונים מקצועיים בין-לאומיים בעלי אימפקט גבוה.

תקציר ההרצאה

זירקוניה דור ראשון, הוא חומר ספציפי שנקרא, 3Y-TZP שהוצג לשוק הדנטאלי לפני למעלה מ 25 שנים. במהלך השנים התפתח החומר, כך שכיום כשנוקטים במונח זירקוניה מתכוונים למספר משפחות (3-4) של חומרים הנבדלים משמעותית אחד מהשני בתכונות המכאניות והאופטיות שלהם. בהרצאה אסקור את התמורות בחומר במהלך עשרים וחמש השנים האחרונות, בדגש על המעבר משחזורים בילמינרים לשחזורים מונוליטיים. אסקור את שרידותם קצרת הטווח וארוכת הטווח של שחזורים מבוססי זירקוניה וכן את הסיבות העיקריות לכשלונם. הדגש יהיה על מה הקלינאי צריך לדעת לגבי האינדיקציות, הכנת השיניים, אופן בחירת החומר המתאים, צמנטציה וסגר וזאת כדי שיוכל לטפל בהצלחה עם האופציות השונות העומדות לפניו.